KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst
Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking

Activiteitenverslag 2011

INHOUDSTAFEL

Voorwoord van de heer Didier REYNDERS, vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Europese Zaken

1. De middelen 6

1. FOD interne organisatie 6
Nationale Veiligheidsoverheid (NVO) 6
Overzicht statistieken 6
Veiligheid 7
Vernieuwde websites voor de posten 7
E-gmont info, de nieuwsbrief van onze FOD 7
Actief in samenwerkingsverbanden 8
Geïnstitutionaliseerd overleg 8

2. Personeel 9
Personeelsevolutie 9
Nieuwe uitdagingen 9
Personeelsbestand 9
Aantal en type diplomatieke en consulaire posten 10

3. Gebouwen 11
Gebouwen in het buitenland 11
Gebouwen in Brussel 11

4. Begroting en financiële middelen 12

2. De dienstverlening 14

1. Protocol 14
Voorrechten en immuniteiten 14
Internationale organisaties 14
Bezoeken van buitenlandse hoogwaardigheidsbekleders en veiligheid van diplomatieke zendingen 15
Egmontpaleis, Conferentiecentrum en Hertoginnedal 16
Adel en Ridderorden 16

2. Consulaire zaken 17
Visa-Waiver 17
Elektronische identiteitskaart (eID) voor de Belgen in het buitenland 17
Biometrie in paspoorten en visa 17
Productie van paspoorten 18
Afgegeven akten op zendingen en posten 18
Asiel en migratie 19

3. Crisisbeheer 20
De aarde beweegt 20
De maatschappij beweegt 20
Verkiezingen vormen een risico 20
FACT 21
B-FAST in de weer 21
Informatie en communicatie 21
Reisadviezen en met de FOD op reis 21
Crisisdossiers 22

4. Vredesopbouw 23
Projecten voor een vreedzamere wereld 23
Prioriteiten 2011 23
Enkele voorbeelden uit de praktijk 23

3. Het beleid *25*

1. België in bilateraal verband 25
West-Europa en Noord-Amerika 25
Oost-Europa en Centraal-Azië 25
Midden-Oosten en Noord-Afrika 26
Afrika 27
Azië en Oceanië 29
Latijns-Amerika en de Caraïben (LAC) 30
Zuidoost-Europa 31
Diplomatie en economie 32

2. België in de Europese Unie 34
Europees Semester 34
Euro Plus Pact 34
De Six Pack 34
Versterking van de crisisbeheersingsinstrumenten 34
Verdere versterking van de economische unie 35
Europees Nabuurschapsbeleid (ENB) 35
Het meerjarig financieel kader 36
Uitvoering van het Verdrag van Lissabon en samenwerking met de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) 37
Achteruitgang in de omzetting en stijging van het aantal Belgische omzettingsakten 37
Drastische vermindering van het aantal inbreukprocedures van de Commissie tegen België 38
De vertegenwoordiging van België voor het Hof van Justitie van de Europese Unie 38

3. België in multilateraal verband 39
OESO 39
De hervorming van het IMF 39
G20 39
Ontwapening en non-proliferatie 39
Responsibility to Protect (R2P) 40
Universele Periodieke Doorlichting (UPR) 41
Zetelakkoorden 42
Benelux-samenwerking 42
Commissie voor Internationaal Recht (CIR) 42

4. De Belgische Ontwikkelingssamenwerking 43
Nieuwe samenwerkingsprogramma's met drie partnerlanden 43
4e Staten-Generaal van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking 44
Busan: werken aan doeltreffende hulp 44
Klimaatconferentie in Durban 45
Bewustmakingsactie op 21 juli, onze nationale feestdag 45
Een professionele, doelgercichte humanitaire hulp 46
Bezoek aan vluchtelingenkamp in Dadaab 46

4. Bijlagen *48*

1. Organigram FOD 48
2. Wereldkaart met de vertegenwoordigingen van de FOD in binnen- en buitenland (31.12.2011) 50
3. Colofon 52

Voorwoord

Als we de evenementen van het afgelopen jaar bekijken, kunnen we vaststellen dat het succes van het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie eind 2010 ook in 2011 bleef duren.

Vorig jaar mocht de binnenlandse politiek dan wel overheerst zijn door een schijnbare stilstand omwille van de aanhoudende periode van lopende zaken en budgettaire behoedzaamheid, op het internationale toneel viel er veel meer beweging te noteren, vaak ook letterlijk.

2011 zal onmiskenbaar de geschiedenis ingaan als het jaar van de grote politieke omwentelingen in de Arabische wereld. De ongeziene roep naar meer democratie startte in Tunesië en kreeg onmiddellijk navolging in tal van andere (buur)landen waaronder Egypte, Libië, Jemen en Syrië. Terwijl de transitie in Tunesië zich relatief vlot vertaalde in de organisatie van de eerste democratische verkiezingen, hadden deze in Egypte en vooral Libië heel wat meer voeten in de aarde. Ook blijft het uitkijken naar de verdere evolutie van de gespannen situatie in Syrië. Daar dreigt een escalatie van het conflict niet alleen het land in een burgeroorlog te storten, maar ook de hele regio mee te sleuren in een gevaarlijke spiraal.
Ik blijf ervan overtuigd dat de open dialoog en het permanente overleg de belangrijkste wapens zijn om de gerechtvaardigde verzuchtingen van de bevolking een kans te bieden op een beter en vrijer leven.

België bleek het voorbije jaar eveneens een betekenisvolle rol in Centraal-Afrika te spelen.
In de aanloop naar de cruciale presidentsverkiezingen in de Democratische Republiek Congo leverde ons land de nodige politieke en financiële steun aan dit verkiezingsproces.
Ook in westelijk Afrika, met name in Ivoorkust en Niger, werd de uitslag van de stembusgang met nauwgezette aandacht gevolgd.

Toen de financiële crisis in 2011 vooral in de eurozone woedde, bleef ons land niet aan de kant toekijken, maar ijverde het daarentegen voor een krachtdadige en gezamenlijke Europese aanpak, gebaseerd op begrotingsdiscipline en een grotere solidariteit tussen de lidstaten.

Wereldwijd bleef ons land ook verder investeren in preventieve diplomatie en conflictpreventie. Namelijk door de financiering van projecten rond ontmijning, ontwapening, eerbiediging en bewustmaking van de mensenrechten, capaciteitsopbouw en versterking van de civiele maatschappij worden landen geholpen in het voorkomen van gewelddadige conflicten en de bewerkstelliging van duurzame vrede. In 2011 ging daarbij vooral aandacht naar de landen in de regio van de Grote Meren (o.a. Congolese verkiezingen), Afghanistan en het Midden-Oosten.

Economische diplomatie als imagobevorderende activiteit blijft een ander speerpunt van dit departement. Typerende voorbeelden hiervan zijn de zendingen naar onder andere Polen, Rusland en China, waarvan de laatste twee onder leiding van prins Filip plaatsvonden. Vooral de zending naar China, met een Belgische delegatie van ruim 450 afgevaardigden uit 223 bedrijven, leverde ons land meerdere samenwerkingsakkoorden op in de academische, wetenschappelijke en havensector.

Voorts zagen in 2011 twee nieuwe imagoprojecten het levenslicht: de vernieuwde digitale nieuwsbrief e-gmont info, die elke week belangrijke en gevarieerde informatie over onze organisatie brengt, en de vernieuwde websites voor de posten die werden opgestart.

Als centraal aanspreekpunt voor een grote Belgische expatgemeenschap en de reizigers draagt dit departement, via zijn diplomatieke en consulaire posten, ook een enorme verantwoordelijkheid op het vlak van consulaire bijstand. Of het nu gaat om het uitschrijven van voorlopige paspoorten, het verrichten van legalisaties, het verlijden van akten of nog het verstrekken van rechtshulp en bijstand aan landgenoten in nood, dit takenpakket vormt een cruciaal onderdeel van onze dienstverlening.
Sinds 2011 worden op onze posten enkel nog e-ID's uitgereikt aan de Belgen en ook de invoering van de biometrische paspoorten, die onder andere voorzien zijn van vingerafdrukken, werd voortgezet. In het kader van het gemeenschappelijke visumbeleid van de Europese Unie en in de strijd tegen de visashopping zijn de consulaten en ambassades nu ook verplicht om enkel nog biometrische visa af te geven.

De aardbevingen in Fukushima (met de daaropvolgende nucleaire dreiging) en in Oost-Turkije,

de oorlog in Libië of nog de humanitaire hulp aan Pakistan vergden dan weer de nodige coördinatie van onder meer het crisiscentrum met alle andere betrokken actoren (consulaire diensten, B-FAST, diplomatieke posten, EU ...). Deze acties geven het Belgische beleid ter zake een menselijke gedaante.

De dagelijkse inzet en gedrevenheid van de collega's in Brussel en op het terrein zijn daarom deel van het succes van dit departement. De komende uitdagingen ogen zwaar, want zoals in de omringende landen zullen ook in ons land budgettaire offers gebracht moeten worden. Offers die niet altijd verzoenbaar zijn met de doelstellingen die we onszelf stellen. Maar als ik terugblik op het voorbije jaar, kan ik niet anders dan de toekomst met vertrouwen tegemoet te kijken.

Didier Reynders
Vice-eersteminister en minister van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Europese Zaken

1. DE MIDDELEN

1. FOD interne organisatie

Nationale Veiligheidsoverheid (NVO)

Veiligheidsmachtigingen en –verificaties
De NVO verwerkte in 2011 ongeveer 7.000 dossiers over aanvragen van veiligheidsmachtigingen voor natuurlijke personen, 117 dossiers voor veiligheidsmachtigingen voor rechtspersonen en meer dan 4.000 dossiers over veiligheidsverificaties in het kader van veiligheidsattesten en -adviezen.

Overzicht statistieken

	Veiligheidsmachtigingen natuurlijke personen	Veiligheidsmachtigingen rechtspersonen	Veiligheidsverificaties
Aantal toekenningen / positieve beslissing	5.681	116	4.213
Beperkt in de tijd	29	30	n.v.t.
Beperkt in niveau	1	n.v.t.	n.v.t.
Weigeringen / negatieve beslissing	27	1	50

Tegen 19 beslissingen van de NVO werd door de aanvrager beroep aangetekend bij het Beroepsorgaan inzake veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen.

	Aantal ingestelde beroepen	Aantal beslissingen verbroken	Aantal beslissingen bevestigd	Beroep nog niet uitgesproken	Beroep zonder voorwerp
Veiligheidsmachtigingen natuurlijke personen	13	7	4	1	1
Veiligheidsmachtigingen rechtspersonen	1	n.v.t.	1	n.v.t.	n.v.t.
Veiligheidsverificaties	5	4	0	1	n.v.t.

Multi- en bilaterale akkoorden over de uitwisseling en bescherming van geclassificeerde informatie
De 27 EU-lidstaten ondertekenden op 4 mei het intergouvernementeel akkoord over de bescherming van geclassificeerde informatie in de belangen van de EU. Dit akkoord zal eveneens wijzigingen vereisen aan de Wet van 11 december 1998 betreffende de classificatie en de veiligheidsmachtigingen, -attesten en -adviezen.

De NVO voerde succesvolle onderhandelingen met Cyprus, Luxemburg en Slovakije inzake het afsluiten van een bilateraal akkoord en met Israël inzake het afsluiten van een technisch arrangement.

Veiligheidscomités
Het NVO-secretariaat vertegenwoordigde België in verscheidene veiligheidscomités en werkgroepen van de Europese Unie, de NAVO, het Europees Ruimtevaartagentschap (ESA), Eurocorps en Galileo.

Het aantal internationale vergaderingen nam stelselmatig toe, evenals de impact van de internationale beslissingen op het nationale reglementaire kader.

Veiligheid

De Arabische lente zorgde voor een bewogen jaar voor de dienst Veiligheid. De regio vergde een permanente opvolging in nauwe samenwerking met de verschillende directies en externe partners. Een belangrijk dossier in dat kader was Libië, waar de minister eind februari besloot om de ambassade in Tripoli te sluiten, omdat de veiligheid van ons personeel niet langer gegarandeerd was. Na een evaluatie van de veiligheidssituatie kon de ambassade opnieuw openen eind oktober 2011. Hierbij voorzag de dienst Veiligheid in verschillende bijkomende veiligheidsmaatregelen, waaronder het gebruik van een gepantserde wagen en een gewapende beschermingsploeg van Defensie.
Voorts behandelde de dienst Veiligheid ook weer 236 aanvragen voor veiligheidsmachtigingen voor medewerkers van de FOD. Uitnodigingen tot vernieuwing van de machtiging gebeuren vanaf 2011 geleidelijk aan automatisch voor alle medewerkers. Een dergelijke machtiging staat onze medewerkers toe om in contact te komen met geclassificeerde informatie en is vaak absoluut noodzakelijk om correct hun takenpakket uit te oefenen.

Compound van de voormalige Libische leider Kadhafi, Tripoli, 3 oktober 2011

Het Egmontpaleis bleef en blijft ook na het Belgische EU-voorzitterschap een gegeerde plaats om evenementen te organiseren. De dienst Veiligheid garandeerde voor elk evenement permanent een gepast veiligheidsniveau.

Vernieuwde websites voor de posten

In 2010 heeft het webteam de vernieuwde website van het hoofdbestuur gelanceerd. In 2011 is de oefening voor de websites van de Belgische ambassades, consulaten en permanente vertegenwoordigingen in het buitenland begonnen. Een 120-tal verouderde sites moet vervangen worden. Dezelfde technologie wordt gebruikt als die voor de hoofdsite. Dat heeft als voordeel dat een deel van die inhoud, vooral op het consulaire vlak, automatisch op alle vernieuwde websites verschijnt en die slechts één keer hoeft aangepast te worden. Ook voor dit project werkt het webteam van de dienst Communicatie samen met het ICT-webteam, FedICT en Passwerk (mensen met een autismespectrumstoornis).

Voor de gebruiker is de grootste verandering dat er nu websites per land zullen zijn en niet langer per ambassade of consulaat. Het is voor de Belg in het buitenland namelijk niet altijd duidelijk tot welke post hij zich moet richten voor welk probleem.
Het is ook de bedoeling dat de landensites op een veel uniformer wijze de informatie aanbieden. De gebruiker zal de info steeds op dezelfde plaats terugvinden bij elke landensite of bij de site van het hoofdbestuur, wat gebruiksgemak en vertrouwdheid creëert. Bovendien is er dan voor elke site in principe maar één webmaster nodig. Uiteraard zijn de nieuwe landensites ook grafisch vernieuwd en krijgen ze allemaal dezelfde look.

Italië kreeg de primeur: de vernieuwde website http://countries.diplomatie.belgium.be/nl/italie/ werd eind augustus boven de doopvont gehouden. Nu worden alle overige websites één voor één aangepakt. Het project zou tegen het najaar van 2013 afgerond moeten zijn.

Italië kreeg de primeur van de vernieuwde websites voor de posten

E-gmont info, de nieuwsbrief van onze FOD

Interne communicatie speelt een hoofdrol binnen een organisatie, zeker als die zo groot is als onze FOD en wereldwijd vertakkingen heeft.

Need to know, good to know and nice to know !
De vernieuwde digitale nieuwsbrief e-gmont info, die in 2011 het licht zag, brengt elke week gevarieerde en voor onze organisatie essentiële informatie. Elke medewerker in Brussel en in de posten kan er dus niet meer omheen als hij wil bijblijven over veranderde procedures, voordelen, projecten, personeelsbewegingen ... in het departement.

De e-gmont info is ook het resultaat van een goed teamwerk dat tot stand gekomen is binnen Buitenlandse Zaken.
Een teamwerk dat een jaar lang opgebouwd werd tussen een redactiecomité op de communicatiedienst en een netwerk van contactpersonen (redactieleden) op elke directie en/of directie-generaal.

Het logo van e-gmont info, de nieuwsbrief van onze FOD

Actief in samenwerkingsverbanden

Sinds de 4e staatshervorming in 1993 heeft de Grondwet de gefedereerde entiteiten ruime bevoegdheden gegeven op het vlak van buitenlandse betrekkingen, doch met vrijwaring van de cohesie van het buitenlands beleid van België. De Koning heeft namelijk de leiding van de buitenlandse betrekkingen, onverminderd de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten om de internationale samenwerking te regelen, zoals bepaald in artikel 167 van de Grondwet.

Een permanent overleg tussen de federale staat en de gefedereerde entiteiten is dus noodzakelijk om de coherentie van het Belgische buitenlandse beleid te verzekeren en de praktische samenwerking tussen de bevoegde actoren op internationaal niveau te regelen. Dit permanent overleg wordt verzekerd door S3.2.

Als draaischijf in de betrekkingen op buitenlands vlak tussen de FOD en de gefedereerde entiteiten, hield S3.2 zich in 2011 bezig met:
- dagelijks overleg met de gefedereerde entiteiten, diensten van de FOD, Belgische diplomatieke posten en andere FOD's om de praktische samenwerking te regelen;
- permanent overleg en coördinatie, zowel gestructureerd als ad hoc, met de gefedereerde entiteiten;
- opvolging van de actualiteit en de staatshervorming om de concrete gevolgen en evolutie ervan te kunnen evalueren en anticiperen en concrete voorstellen te formuleren.

Geïnstitutionaliseerd overleg

ICBB (Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid)
Aangezien de regering in lopende zaken was, werd er geen ICBB georganiseerd.

Werkgroep gemengde verdragen
Dit is de enige werkgroep die op permanente wijze door de ICBB opgericht werd in het kader van het Samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen, van 8 maart 1994.
Deze werkgroep kwam in 2011 achtmaal samen.

Ad-hocoverleg
Volgend op de door de voorzitter van het Directiecomité georganiseerde workshops met de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest evenals met de Franse Gemeenschap en het Waals Gewest in 2010, had in april en in november 2011 respectievelijk een workshop met de Duitstalige Gemeenschap en met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest plaats. Het doel van deze workshops is een beter inzicht te hebben in de organisatie en in de werking van de respectieve administraties en dieper in te gaan op de wederzijdse beleidsprioriteiten en uitdagingen.

Workshop van de FOD met de Duitstalige Gemeenschap, april 2011

1. DE MIDDELEN

2. Personeel

Personeelsevolutie

In 2011 wierf de FOD voor het hoofdbestuur 26 medewerkers van de binnencarrière aan (17 niveau A, 4 niveau B, 4 niveau C en 1 niveau D). Wat de buitenlandse loopbanen betreft, zijn er 25 medewerkers van de buitencarrière (diplomaten) en twee uitgezonden contractuelen (regionale controleur-boekhouders) in dienst genomen.

Gezien de beperktere bewegingsruimte en het ingekrompen personeelsbudget konden in 2011 slechts weinig vertrekkende collega's worden vervangen. De geleidelijke personeelskrimp op het hoofdbestuur, ingezet in 2010, was ook in 2011 goed merkbaar en zal zich de komende jaren doorzetten. Daarom zullen, nog meer dan in het verleden, prioriteiten moeten worden gesteld wat betreft de vervanging van collega's die weggaan.

Voorts moet het nieuwe systeem van interne mobiliteit sneller vacatures kunnen opvullen die het gevolg zijn van een of ander vertrek en meer recht doen aan het principe 'de juiste man of vrouw op de juiste plaats'. Dat nieuwe systeem van interne mobiliteit zal grotendeels gebaseerd zijn op de selectieprincipes bij de aanwerving.

Om het personeelsbudget en –bestand permanent te controleren, heeft de FOD, samen met de FOD P&O en diverse andere overheidsdiensten, het beheerssysteem SeppMacro opgezet. Dat moet het voortaan mogelijk maken continu personeelsbudget en –evolutie in de gaten te houden en ervoor te zorgen dat de gepaste en nodige maatregelen onmiddellijk worden getroffen.

Nieuwe uitdagingen

De FOD werkte verder aan een moderner personeelsbeleid.

Zo zijn de eerste competentieprofielen uitgewerkt, naast de bestaande functiebeschrijvingen. De uitwerking en de invoering van die profielen zal in fasen gebeuren. Ze zijn een nuttig instrument voor de selectie, rekrutering, bevorderingen en interne mobiliteit.

Het tijdsregistratiesysteem WinTime was volledig operationeel in 2011. In het kader van het principe *employee self service* geeft dit systeem de kans aan de personeelsleden en hun meerderen zelf het saldo aan vakantiedagen en extra uren te raadplegen en te beheren.

In 2011 zijn ook de eerste voorbereidende stappen met de FOD P&O gezet betreffende de integratie van het administratieve en financiële personeelsbeheer op Buitenlandse Zaken in een nieuw transversaal eHR-project. Dit project zet een gecentraliseerd personeelsbeleid in de steigers.

Personeelsbestand

De onderstaande tabellen geven de samenstelling weer van het personeelsbestand bij het hoofdbestuur en op post, en het aantal en de aard van de posten op 31 december 2011.

Op de wereldkaart achteraan in dit jaarverslag is de plaats van de diverse posten aangegeven.

Personeelsbestand van de FOD in het hoofdbestuur en in het buitenland (31 december 2011)

Totaal aantal statutairen en contractuelen bij het hoofdbestuur:

Statutairen van de binnencarrière	645
Contractuelen van de binnencarrière	431
Diplomaten	163
Kanseliers (consuls)	47
Attachés voor internationale samenwerking (ontwikkelingssamenwerking)	19
Totaal bij het hoofdbestuur	1.305

Totaal aantal statutairen en contractuelen bij de posten en bij de permanente vertegenwoordigingen in het buitenland en in Brussel:

Diplomaten	273
Kanseliers (consuls)	98
Attachés voor internationale samenwerking (ontwikkelingssamenwerking)	46
Uitgezonden contractuelen	144
Ter plaatse aangeworven contractuelen	1.326
Totaal bij de posten en bij de PV's in het buitenland en in Brussel	1.887
ALGEMEEN TOTAAL (HOOFDBESTUUR, POSTEN EN PV'S)	3.192

In 2011 werd de ambassade voor Azië-Kaukasus gesloten en werd er in Kabul een ambassade geopend.

Aantal en type diplomatieke en consulaire posten (31 december 2011)

Posten	
Ambassades	89
Consulaten-generaal	21
Consulaten	9
Permanente vertegenwoordigingen	10
Samenwerkingsbureaus *	6
Totaal	135

*Het gaat hier alleen om samenwerkingsbureaus op plaatsen waar geen Belgische diplomatieke post aanwezig is: Bamako, Cotonou, Maputo, Niamey, Quito, La Paz. Eenentwintig samenwerkingsbureaus zijn gevestigd in de gebouwen van een ambassade, een consulaat-generaal of een permanente vertegenwoordiging.

3. Gebouwen

Gebouwen in het buitenland

Het afgelopen jaar werden nieuwe gebouwen aangekocht.

Meer bepaald een residentie in Brussel voor de permanente vertegenwoordiger bij de Europese Unie. Er lopen ook twee dossiers voor de aankoop van een kanselarij in Dublin en een in Kiev.

De verbouwingswerkzaamheden aan een verdieping in een gebouw in Sofia gingen door en begin 2011 zou men het gebouw betrekken. Er is ook prospectie gedaan in Mumbai en Buenos Aires.

De prospectie en het onderzoek omtrent een belangrijk bouwproject van een nieuwe kanselarij in Kinshasa gebeurde samen met Landsverdediging.

Ingrijpende constructie-, verbouwings- of uitbreidingswerkzaamheden werden aangevat of voortgezet in posten waar ons land eigenaar is, zoals Amman, Boedapest, Kigali (werkzaamheden voltooid), Luanda, Islamabad, Algiers, Rome Heilige Stoel en Luxemburg. Andere waren gepland voor 2011, zoals Athene, Bern, Keulen, New Delhi, Madrid, Parijs, Rabat, Sao Paulo, Wenen, Stockholm en Washington.
Talrijke posten ondergingen een reeks kleinere onderhouds- en renovatiewerkzaamheden.

Gerenoveerde Belgische ambassade in Boedapest

Er gaat altijd speciale aandacht naar het beheer van ons artistiek patrimonium en de aankoop van nieuwe kunstwerken. Verscheidene residenties werden bemeubeld, gedecoreerd en het meubilair gerenoveerd. Verscheidene kanselarijen kregen nieuwe kantoormeubelen.

Ook de vernieuwing van het wagenpark blijft een aandachtspunt ; een aantal dienstwagens en geblindeerde voertuigen werden vervangen.

Een aantal aankopen en werkzaamheden werden opgestart om de controle op de toegang en de beveiliging van de postcommunicatie conform te maken met de normen van de EU en de NAVO.

We moeten voort onderhandelen met andere FOD's en met de gefedereerde entiteiten over een redelijke bijdrage die ze betalen wanneer ze kantoorruimte gebruiken die Buitenlandse Zaken in eigendom heeft.

Er zijn nieuwe initiatieven genomen om de posten meer verantwoordelijkheid te geven en het handboek voor het patrimoniumbeheer wordt bijgewerkt.

Gebouwen in Brussel

Die gebouwen worden gehuurd. Egmont 1, het hoofdgebouw, is gelegen aan de Karmelietenstraat 15. Egmont 2 bevindt zich op nummer 24. Voorts worden twee kantoorgebouwen gehuurd in de Naamsestraat 48 en 59. De FOD huurt ook een verdieping in het gebouw aan de Brederodestraat 2.

Het departement beheert in samenwerking met de Regie der Gebouwen het Egmontpaleis en het kasteel Hertoginnedal.

1. DE MIDDELEN

4. Begroting en financiële middelen

Organisatieafdeling	Programma	Opschrift/Onderwerp	Krediet in vastleg
1		Beleidsorganen van de Minister van Buitenlandse Zaken	
2		Beleidsorganen van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking	
3		Beleidsorganen van de Minister van Buitenlandse Zaken	
4		Beleidsorganen van de Minister van Ontwikkelingssamenwerking	
12		Beleidsorganen van de Staatssekretaris voor Buitenlandse Zaken	
21		Beheersorganen	
	0	Leiding en beheer	
40		Algemene diensten	
	1	Protocol	
	2	Vorming	
	3	Conferenties, seminaries en andere manifestaties	
	4	Humanitaire hulp	
	5	Vertegenwoordiging in het buitenland	
	6	Communicatie, informatie en documentatie	
	7	Internationale samenwerking	
42		Diplomatieke en consulaire posten en posten voor samenwerking	
	0	Bestaansmiddelenprogramma	
	1	Gebouwen fonds	
43		Directie-generaal Juridische Zaken	
	0	Bestaansmiddelenprogramma	
51		Directie-generaal Bilaterale Zaken	
	0	Bestaansmiddelenprogramma	
	1	Bilaterale betrekkingen	
	2	Economische expansie	
52		Directie-generaal Consulaire Zaken	
	0	Bestaansmiddelenprogramma	
	1	Internationale instellingen	
	2	Humanitaire hulp	
53		Directie-generaal Multilaterale Zaken en Mondialisering	
	1	Multilaterale betrekkingen	
	2	Wetenschapsbeleid	
	3	Samenwerking	
	4	Humanitaire hulp	
54		Directie-generaal Ontwikkelingssamenwerking	
	0	Bestaansmiddelenprogramma	
	1	Gouvernementele samenwerking	
	2	Niet-gouvernementele samenwerking	
	3	Multilaterale samenwerking	
	4	Bijzondere interventies	
55		Directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie	
	1	Europese betrekkingen	
	Datum:	02/02/2012	

ging (in duizend EUR)	Vastlegging (in duizend EUR)	Krediet in ordonnancering (in duizend EUR)	Ordonnancering (in duizend EUR)
4.634	4.058	4.634	3.914
3.450	2.863	3.440	2.782
620	64	620	64
537	54	537	54
303	235	313	253
76.711	74.376	77.069	74.074
76.711	74.376	77.069	74.074
15.202	12.200	18.135	14.292
1.980	1.790	1.980	1.840
1.069	858	1.069	704
166	82	3.099	2.306
1.200	461	1.200	363
3.253	2.027	3.247	2.183
1.592	1.315	1.592	1.206
5.942	5.668	5.948	5.690
208.272	200.038	212.215	187.092
193.965	186.020	194.350	178.334
14.307	14.017	17.865	8.758
760	760	760	685
760	760	760	685
45.219	42.577	31.765	31.336
10	4	10	4
5.139	4.729	5.139	4.719
40.070	37.845	26.616	26.613
298	244	298	189
4	0	4	0
94	93	94	93
200	151	200	96
142.294	128.332	141.083	138.347
104.755	104.483	104.755	104.691
4.125	4.125	4.125	4.125
497	493	497	220
29.858	19.232	29.824	28.802
1.486.580	1.289.298	1.477.888	1.401.108
6.500	1.880	6.787	2.232
430.330	303.614	366.861	329.148
245.828	231.059	248.443	240.580
479.286	466.056	526.084	524.265
174.025	149.519	169.894	149.062
4.099	3.932	4.099	3.909
4.099	3.932	4.099	3.909
1.988.978	1.759.031	1.972.855	1.858.100

2. DE DIENSTVERLENING

1. Protocol

Op 1 september nam de nieuwe protocolchef, Pierre Labouverie, zijn functie op.

Om de grootste diplomatieke gemeenschap ter wereld te leren kennen, heeft de protocolchef het initiatief genomen om zich, samen met zijn naaste medewerkers, voor te stellen aan de ACP-ambassadeurs, aan de ambassadeurs van de Arabische en de Latijns-Amerikaanse landen evenals aan de ambassadeurs van de Aziatische landen.

Eind 2011 beheerde de directie Protocol in totaal 66.544 bevoorrechte vreemdelingen in België (titularissen en hun familieleden).

Meer dan 3.000 vip-bezoeken aan België werden in goede banen geleid.
Na renovatiewerkzaamheden draaide het Egmont-paleis en het Egmont-Conferentiecentrum op volle toeren.

Voorrechten en immuniteiten

De dienst bevoegd voor het beheer en de toepassing van de voorrechten en immuniteiten van de diplomatieke zendingen in Brussel zette zich het afgelopen jaar verder in voor de modernisering van zijn werking en de optimalisering van zijn dienstverlening.
Circulaires met praktische instructies voor de diplomatieke zendingen werden ook in 2011 verder aangevuld en bijgewerkt; enkele werden ook al in het Engels op de website geplaatst.
Het afgelopen jaar ging de aandacht ook verder naar de naleving van de verkeerswetgeving en de behandeling van geschillen waarbij diplomatieke zendingen en hun personeelsleden betrokken zijn. Door intensieve bemiddeling werden enkele successen geboekt in de recuperatie van achterstallige betalingen, vooral ten gunste van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid.

Een grote diplomatieke gemeenschap
De diplomatieke gemeenschap in België is aanzienlijk. Eind 2011 waren er in ons land 286 diplomatieke zendingen (187 bilaterale ambassades en 99 diplomatieke zendingen die bij internationale organisaties zijn geaccrediteerd).

Eind 2011 waren er 63.839 speciale identiteitskaarten in omloop: 13.502 (diplomatieke kaarten), 42.513 (kaarten technisch en administratief personeel), 5.171 (kaarten kinderen), 438 (consulaire kaarten) en 2.215 (kaarten bedienend en huispersoneel).

In het kader van de nieuwe Europese regelgeving in verband met de nummerplaten paste Protocol haar procedures aan voor het aanvragen van een diplomatieke nummerplaat. Bij de diplomatieke zendingen zijn er thans 5.930 diplomatieke nummerplaten in gebruik (3.769 voor persoonlijke voertuigen van diplomaten en 2.161 voor dienstvoertuigen).

Consulaten
Door de herstructurering van de dienst Buitenlandse Consulaten in België werden de databanken (informatica en papier) van de buitenlandse consulaire zendingen in België bijgewerkt (publicatie van het consulaire jaarboek 2011 op de website). Drie consulaten-generaal zijn gesloten: dat van Frankrijk in Antwerpen en in Luik en dat van Griekenland in Brussel. Alle sollicitaties ingediend voor de benoeming van ereconsul zijn aangenomen. Dat geldt eveneens voor de aanvragen tot het wijzigen of openen van nieuwe rechtsgebieden.
In 2011 rekenen we op 5 benoemingen van beroepsconsuls(-generaal) en 12 benoemingen van ereconsuls(-generaal). De dienst behandelde ook de gebruikelijke administratieve kwesties, zoals het aanvragen van identiteitskaarten, legitimatiebewijzen en CC-schildjes.

Internationale organisaties

België is gastheer voor een 100-tal gouvernementele en niet-gouvernementele organisaties. De meeste zijn in Brussel gevestigd.
In totaal gaat het om 47.000 personen, alle categorieën samen. In 2011 zijn elf bijkomende internationale organisaties geregistreerd.
Vanaf 1 september gaf de directie Protocol ook speciale identiteitskaarten af aan de familieleden van het SHAPE-personeel (*Supreme Headquarters Allied Powers Europe*). Zo zijn er tussen 1 september en 31 december 522 kaarten uitgereikt.

De permanente vertegenwoordigingen en de zendingen bij de Europese Unie tellen 2.636 diplomaten en 658 technisch en administratief medewerkers.

De vertegenwoordigingen en zendingen bij de NAVO tellen 1.116 diplomaten en 691 technisch en administratief medewerkers.

In 2011 zijn 18.550 speciale identiteitskaarten uitgereikt of vernieuwd : 14.150 aan de internationale ambtenaren en 4.400 aan de diplomatieke zendingen bij de EU en de NAVO.

Dienstpersoneel en privéhuisbedienden
De controle op de werkomstandigheden van de privéhuisbedienden bij diplomaten werd ook in 2011 zo goed mogelijk opgevolgd. De directie Protocol had contacten met collega's van verschillende Europese landen en met de VS, die interesse hebben in de aanpak van België inzake deze materie.

Enkele cijfers:
Dienstpersoneel: totaal aantal in functie:
610 (371 titularissen en 239 familieleden)
Huisbedienden: totaal aantal in functie:
523 (425 titularissen en 98 familieleden)
Totaal aantal aanvragen in 2011 voor eerste afgifte/ verlenging kaarten:
953
Op kleine fluctuaties na, blijft dit aantal de laatste jaren ongeveer stabiel.

Ambtenaren op zending
In 2011 werden 1.082 speciale identiteitskaarten (S) uitgereikt: 577 ambtenaren op zending en 505 familieleden.

Bezoeken van buitenlandse hoogwaardigheidsbeklederen en veiligheid van diplomatieke zendingen

Bezoeken
De tweede Directie van het Protocol P 2 (dienst Bezoeken, Koninklijke Reizen en Beveiliging van Diplomatieke Missies) zorgde opnieuw voor een vlotte behandeling en afwerking van de bezoeken van buitenlandse hoogwaardigheidsbeklederen aan ons land.

In 2011 behandelde de dienst 3.241 bezoekdossiers van buitenlandse vips.
In 2011 hadden geen staatsbezoeken van buitenlandse staatshoofden plaats.

Er vonden 3 officiële bezoeken plaats:
- Z.E. dhr.Yukiya Amano, directeur-generaal van het Internationaal Agentschap voor Atoomenergie
- Z.E. dhr. Vaclav Klaus, president van Tsjechië
- H.E. mevr. Dilma Roussef, president van Brazilië

De volgende werkbezoeken vonden eveneens plaats:
- Z.E. dhr. Gervais Rufyikiri, vicepresident van Burundi
- Z.E. dhr. Donald Tsang, *Chief Executive of the Hong Kong Special Administrative Region*
- Z.E. dhr. José Mujica, president van Uruguay
- Z.E. dhr. Alassane Ouattara, president van Ivoorkust

De Tsjechische president Vaclav Klaus bracht een officieel bezoek aan België, Egmontpaleis, 24 en 25 mei 2011

Bovendien verleende P2 de nodige ondersteuning bij de bezoeken van mevrouw Nkurunziza, echtgenote van de president van Burundi, Z. E. dhr. Giorgio Napolitano, president van Italië en Z.K.H. prins El Hassan bin Talal van Jordanië.

De dienst coördineert ook, in samenwerking met het crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken en de Raad van de Europese Unie, een deel van de veiligheidsaspecten van de Europese toppen.

In 2011 vonden 8 topontmoetingen plaats.

P 2 behandelt ook de reservaties voor het vipsalon op de nationale luchthaven, de aanvragen voor de permanente en tijdelijke toegangsbadges voor dit salon en de aanvragen voor de toegang tot de CD-parking.

Enkele cijfers:
Dossiers reservatie vipsalon Zaventem: 3.172
Dossiers permanente badges vipsalon: 476
Dossiers tijdelijke badges vipsalon: 1.854

Veiligheid van de diplomatieke missies
De dienst P2 vervult een intermediaire rol bij de beveiliging van de diplomatieke en consulaire missies en staat in dit opzicht in nauw contact met het crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken, waar maandelijks een coördinatievergadering plaatsvindt die gewijd is aan de veiligheid van de verschillende diplomatieke en consulaire missies en de Europese en internationale instellingen.

Aanvragen voor bijzondere veiligheidsmaatregelen alsmede klachten inzake de veiligheid worden via P2 aan het crisiscentrum en de andere veiligheidsdiensten doorgestuurd.

In 2011 werden 574 veiligheidsdossiers behandeld.

Egmontpaleis, Conferentiecentrum en Hertoginnedal

Egmontpaleis en Conferentiecentrum
In 2010, met tijdens de tweede jaarhelft het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie, kon het grote publiek de site bezoeken en er de kwaliteiten van naar waarde schatten.

Het resultaat was dat in 2011 het aantal reserveringen van het Egmontpaleis en het Conferentiecentrum aanzienlijk toenam. Alle activiteiten verliepen succesvol, tot grote tevredenheid van de gebruikers.
We hebben talrijke recepties, lunchen en diners georganiseerd van grote bedrijven actief in de sectoren industrie, financiën, verzekeringen, buitenlandse handel en internationale betrekkingen, alsook van ngo's en FOD's. Met de inkomsten daarvan konden meubelen wat worden gerestaureerd en vertrekken verfraaid om de uitstraling van het Egmontpaleis en het Conferentiecentrum op peil te houden.

Tegelijk leidde hetzelfde personeel ook de activiteiten van de FOD in goede banen. Het gaat om activiteiten gepland door de minister, officiële bezoeken van buitenlandse staatshoofden, Belgische en buitenlandse ministeriële bezoeken en vergaderingen, vergaderingen of conferenties georganiseerd door de verschillende directies van het departement, intern of in samenwerking met andere FOD's of internationale organisaties.

Domein Hertoginnedal
Ook in 2011 hadden op het domein Hertoginnedal, in alle discretie, officiële en officieuze werkbezoeken en –vergaderingen plaats van buitenlandse staatshoofden, hoge vertegenwoordigers van internationale organisaties, de Europese Unie, Belgische politici alsook protocollaire recepties van de NAVO, de Europese Unie en de Belgische staat. Met de komst van de nieuwe protocolchef werd in 2011 een nieuwe bestemming voor Hertoginnedal bedacht en uitgewerkt. Met de goedkeuring van de Koninklijke Schenking is beslist om Hertoginnedal in de loop van 2012 te laten ressorteren onder de bevoegdheid van de Staatsdienst met Afzonderlijk Beheer CCEgmont. Dat zal het mogelijk maken de site te huren en met de huuropbrengst enkele kleine renovatiewerkzaamheden aan de gebouwen uit te voeren.

Adel en Ridderorden

De dienst Ridderorden heeft in 2011 opnieuw, in nauwe samenwerking met de diensten van de eerste minister en de betrokken administraties, een reeks specifieke reglementen en gelijkstellingen inzake de verlening van onderscheidingen in de nationale orden in de publieke sector voorbereid. Bovendien was de dienst zeer nauw betrokken bij de uitreiking van eretekens ter gelegenheid van de economische zendingen van ZKH prins Filip in Rusland, de VS, China en Chili. Daarnaast verleende de dienst zijn medewerking aan een aflevering van de Amerikaanse televisieserie *History Detectives*, uitgezonden door PBS (*Public Broadcasting Service*) in de VS, gewijd aan een Belgische decoratie die in 1950 aan een Amerikaanse soldaat uitgereikt was.

2. DE DIENSTVERLENING

2. Consulaire zaken

Visa-Waiver

Het Amerikaanse visumontheffingsprogramma (*US Visa Waiver Program – VWP*) geeft de staatsburgers van 36 deelnemende landen de mogelijkheid om in de Verenigde Staten als tijdelijke bezoekers binnen te komen voor zakelijke of toeristische doeleinden zonder in het bezit te hoeven zijn van een visum aangevraagd bij een Amerikaans consulaat.
Van 6 tot en met 8 april 2011 was een Amerikaanse delegatie (*DHS - Office of Policy Development, Office of Intelligence and Analysis, Customs and Border Protection*) op bezoek om België te evalueren. Bedoeling was na te gaan of ons land nog langer aan alle voorwaarden voldoet die nodig zijn om zijn burgers visumvrij naar de VS te kunnen laten reizen. Thema's zoals immigratie en asiel, terrorismebestrijding, georganiseerde misdaad, de procedure voor de afgifte van paspoorten en de strijd tegen valse documenten kwamen aan bod. Er werd een bezoek gebracht aan Brussel Nationale Luchthaven en de gemeente Beersel. Ook de manier waarop België de grensinspectie organiseert, werd terdege bestudeerd.

Elektronische identiteitskaart (eID) voor de Belgen in het buitenland

Op 1 januari 2011 was de volledige omschakeling naar de afgifte van een eID aan de Belgen in het buitenland een feit. Er worden voortaan in alle Belgische ambassades en consulaten alleen nog eID's afgegeven, identiek aan de eID die de Belgische gemeenten – onder verantwoordelijkheid van Binnenlandse Zaken – uitreiken, aan de Belgen die ingeschreven zijn in het bevolkingsregister van een Belgische ambassade of consulaat.

De 15 posten die het grootste aantal eID's uitreiken, handelen de aanvragen volledig autonoom af, met behulp van de apparatuur en software van Binnenlandse Zaken die ter plaatse geïnstalleerd werd. In de andere posten wordt er gewerkt met een tussenstap op het hoofdbestuur (dienst Reis- & Identiteitsdocumenten), dat dagelijks de aanvragen via elektronische weg ontvangt van de posten en ze vervolgens verwerkt met behulp van de apparatuur en software van Binnenlandse Zaken.

Er werden in 2011 in totaal 20.997 eID's uitgereikt aan Belgen in het buitenland, waarvan 4.793 aanvragen afgehandeld werden via een tussenstap op het hoofdbestuur.

Biometrie in paspoorten en visa

Paspoorten
In opvolging van een Europese verordening moeten, naast de identiteitsgegevens en de digitale foto van de paspoorthouder, ook de vingerafdrukken van de beide wijsvingers op de chip van het paspoort opgeslagen worden. Dat betekent dat alle paspoortbureaus, zowel in België als in het buitenland, apparatuur en software nodig hebben voor het nemen van een digitale foto en vingerafdrukken. Dat project werd in twee overheidsopdrachten opgesplitst.

Voor de uitrusting van de diplomatieke en consulaire posten wordt samengewerkt met de dienst Visa. In 2011 werd de roll-out van de apparatuur en software, die eind 2009 van start ging, voortgezet en kregen 106 van de 120 consulaire beroepsposten de nodige uitrusting. In 2012 zullen de laatste 14 consulaire beroepsposten uitgerust worden met de nodige registratieapparatuur.

Bovendien is men in juni 2011 gestart met de progressieve overschakeling naar de verplichte afgifte van biometrische paspoorten. De burger wordt hiervan op voorhand op de hoogte gebracht door een gepersonaliseerde mailing in naam van de post van inschrijving, die centraal door het hoofdbestuur wordt verzonden. In 2011 schakelden 33 posten over naar de verplichte afgifte van biometrische paspoorten, in 2012 zullen alle andere beroepsposten overschakelen.

De *photobooth* aan de ingang van Egmont 1, voor de afgifte van biometrische paspoorten.

Voor de uitrusting van de gemeenten en de provinciebesturen zal de procedure afgerond worden in 2012. Na een ontwikkelingsperiode van 3 maanden en een testperiode van minstens 2 maanden is de volledige roll-out gepland over een periode van 6 maanden. In de loop van 2012 en 2013 zouden dus ook alle gemeenten en provinciebesturen moeten overschakelen naar de verplichte afgifte van biometrische paspoorten.

De belangrijkste wijziging voor de paspoortaanvrager, vooral in de posten, is dat hij zich persoonlijk moet aanmelden. De afname van de biometrische gegevens (in het bijzonder de vingerafdrukken) is anders onmogelijk. In een aantal posten met zeer uitgestrekte jurisdicties (bv. VS, Canada, Rusland ...) of waar verplaatsingen moeilijk of risicovol zijn (bv. Palestijnse gebieden) werden er een aantal oplossingen uitgewerkt om het ongemak voor de Belgen in het buitenland te verminderen: mogelijkheid tot preregistratie van de biometrische gegevens, mogelijkheid om de aanvraag in te dienen bij een andere administratie dan die waar men ingeschreven is, mobiele biometrische kits bediend door een *flying consul* ...

De voorbereidingen en de nodige overheidopdrachten voor de samenstelling van de mobiele kits zijn bijna afgerond en de eerste kits zullen in het eerste kwartaal van 2012 besteld worden.

Samen met het invoeren van de biometrie in het paspoort wordt er overgeschakeld op een elektronische verzending van de aanvragen naar het productiecentrum. Daardoor boekt men, vooral voor de aanvragen afkomstig uit de posten, aanzienlijke tijdwinst.

Visa
In opvolging van een Europese verordening worden de Schengenlidstaten verplicht om na de inwerkingtreding van het *Visa Information System* (VIS) biometrische visa (livefoto en vingerafdrukken) af te geven in de diplomatieke en consulaire posten. De bedoeling is het bevorderen van een gemeenschappelijk EU-visumbeleid en de strijd tegen visashopping.

Ook alle Europese buitengrensposten (officiële grensovergangen) moeten met biometrisch materiaal worden uitgerust om een sluitende controle mogelijk te maken: slechts op basis van een controle van de vingerafdrukken aan de buitengrens kan men er 100% zeker van zijn dat de persoon die zich daar aanmeldt, dezelfde persoon is aan wie het visum werd uitgereikt.

Gezien de omvang van dit project heeft Europa gekozen voor een regionale benadering. Op 11 oktober werd het VIS gelanceerd in Noord-Afrika. Sindsdien geven alle aanwezige Schengenconsulaten in deze regio biometrische visa af.
Na een evaluatieperiode wordt in de loop van 2012 het VIS in de volgende door de EU-lidstaten als prioritair gedefinieerde regio's gelanceerd (Midden-Oosten, Golfstaten, Sub-Sahara enz.). De definitieve data liggen nog niet vast.

Daarenboven werden in 2011 de 13 Belgische buitengrensposten (havens en luchthavens) met het nodige materiaal uitgerust. Bijgevolg kunnen ondertussen ook aan onze buitengrenzen biometrische visa afgegeven worden.

Productie van paspoorten

Het huidige contract voor de productie en personalisatie van de paspoortboekjes loopt af op 31 oktober 2012. Voor de hernieuwing van het contract loopt er momenteel een beperkte offerteaanvraag voor een opdracht van diensten en leveringen.
De aankondiging van de overheidsopdracht gebeurde eind 2009. Op 12 februari 2010 werden de kandidaturen ontvangen van drie geïnteresseerde kandidaat-inschrijvers, die alle drie uitgenodigd werden om een offerte in te dienen. Op 20 oktober 2011 werden twee offertes ingediend (één inschrijver haakte af), die momenteel geëvalueerd worden, volgens drie gunningcriteria: de prijs, de veiligheidsvoorzieningen in het bedrijf en de analyse van de paspoortspecimens.

Voor de inspectie van de veilgheidsvoorzieningen, zowel op het vlak van fysieke beveiliging als voor informaticabeveiliging, ging een multidisciplinair auditteam eind 2011 ter plaatse. Dat team is samengesteld uit experten van de Nationale Bank van België, de Federale Politie en de Koninklijke Militaire School, onder leiding van de directie Reis- & Identiteitsdocumenten, Legalisatie.
De analyse van de paspoortspecimens wordt uitgevoerd door een onafhankelijk laboratorium dat in 2011 op basis van een bijkomende overheidsopdracht geselecteerd werd. In 2011 werden ook de nodige voorbereidingen getroffen voor deze analyses (opstellen van een lijst met uit te voeren testen en van evaluatietabellen) in overleg met het aangestelde labo.

De definitieve gunningbeslissing wordt verwacht tegen midden maart 2012. De nieuwe producent heeft vervolgens 150 dagen om zijn productie op te starten.

Afgegeven akten op zendingen en posten

De Belgische zendingen en posten in het buitenland gaven in 2011 3.265 akten af in verband met nationaliteitskeuze of -toekenning. Het gaat hoofdzakelijk om 'toekenningverklaringen' (waarbij een Belgische ouder vraagt zijn in het buitenland geboren kind de Belgische nationaliteit toe te kennen) en opties (keuze voor de Belgische nationaliteit).

Voorts werden 931 notariële akten en 255 akten van burgerlijke stand opgemaakt.

Asiel en migratie

Op 1 augustus 2011 werd de directie C5 opgericht. Ze nam de bevoegheden over die voordien werden uitgeoefend door de dienst Migratie C4. Het directiehoofd is ambassadeur Claude Rijmenans, speciaal gezant voor asiel en migratie. Extern fungeert hij als de contactpersoon tussen de diverse actoren van het migratiebeleid. Hij krijgt assistentie van zijn twee medewerkers, Jérôme Toussaint en Michaël Vlamijnck.

De nieuwe directie Asiel en Migratie stelt zich voor: (v.l.n.r.) Michaël Vlamijnck, Claude Rijmenans en Jérôme Toussaint

Hoofdactiviteiten van C5 tussen september en december 2011

C5 organiseerde in die periode talrijke interne (op de FOD zelf) en externe contacten met andere directies en nationale en internationale instanties die mee bevoegd zijn voor migratie en asiel, zoals de DGB, DGD, DGE, de PV bij de EU, de PV bij de VN in Genève, beleidscellen, de staatssecretaris voor Asiel en Migratie, Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ), Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen (CGVS), Fedasil, de PV bij de OIM in Brussel, de speciaal vertegenwoordiger van de SG/VN voor Migratie, DG/OIM, DG/UNHCR ... Geregeld trad de directie in bepaalde fora ook op als vertegenwoordiger van de FOD.

Er had uitgebreid overleg plaats over onder meer asiel en migratie, illegale immigratie, beveiligde vluchten voor de repatriëring van illegale immigranten, mensenhandel, overnameovereenkomsten, politiek asiel, het Europese migratiebeleid, migratie en mobiliteit ... dat aanleiding gaf tot diverse akkoorden en afspraken.

2. DE DIENSTVERLENING

3. Crisisbeheer

De aarde beweegt

In 2011 werd de wereld opgeschrikt door verscheidene natuurrampen. De ramp met de grootste impact was de aardbeving in Japan, die gevolgd werd door een tsunami en een kernreactor in Fukushima in de problemen bracht. Het crisiscentrum werd onmiddellijk geactiveerd en een repatriëring van Belgen kwam in de volgende dagen op gang, in samenwerking met Defensie en andere EU-lidstaten.

Kernreactor in Fukushima in de problemen, na de aardbeving en tsunami in Japan, maart 2011

In oktober en november troffen zware overstromingen Thailand en Cambodja. Honderden mensen lieten hierbij het leven. In samenwerking met de ambassade ter plaatse werd de dagelijks veranderende situatie van zeer nabij opgevolgd. Een evacuatie van landgenoten bleek uiteindelijk niet nodig.

De maatschappij beweegt

Arabische Lente
De ontwikkelingen in de Arabische wereld kwamen in 2011 in een stroomversnelling terecht. De dienst volgde de veiligheidssituatie in de betrokken landen op de voet.

Tunesië
De protesten die eind 2010 in dit land uitbraken, bleken achteraf de aanzet te zijn van een golf van democratisering door de hele Arabische wereld heen. In Tunesië was de politieke onrust echter van korte duur.

Egypte
Een paar weken na de protestacties in Tunesië braken massale betogingen uit in Egypte. Het callcenter van het crisiscentrum werd geopend om eventuele oproepen van ongeruste burgers te beantwoorden. Het toerisme in Egypte kreeg fel te lijden onder de onrust in het land. Het crisiscentrum overlegde intens met touroperators die onder meer repatriëringen en alternatieve vakanties organiseerden.

Libië
In Libië riepen verschillende groepen van opstandelingen uit verscheidene regio's uit het land op tot de omverwerping van het regime van kolonel Kadhafi. Uit vrees voor de veiligheidssituatie van de Belgen ter plaatse werd beslist om over te gaan tot een evacuatie in samenwerking met de andere EU-lidstaten.
De Belgische ambassade in Tripoli sloot tijdelijk haar deuren, maar is intussen opnieuw geopend.

Syrië
Een algemene volksopstand bleef uit in Syrië en de autoriteiten drukken iedere vorm van rebellie hardhandig de kop in. De situatie is er daarom sterk verschillend van die in de andere Arabische landen en wordt gekenmerkt door een aanslepende onzekerheid en onveiligheid.

In andere landen was de impact van de Arabische lente op de werking van het crisiscentrum veel beperkter (Jemen, Bahrein, Jordanië, Marokko ...).

Verkiezingen vormen een risico

Ivoorkust
De presidentsverkiezingen eind november 2010 hadden in 2011 nog sterke gevolgen voor de veiligheid in Ivoorkust. Voormalige president Gbagbo werd pas in april verdreven, waarna president Ouattara de controle kon overnemen. Deze periode werd gekenmerkt door gevechten en geweld, waardoor lange tijd werd gevreesd dat een evacuatie van landgenoten zou nodig zijn. De ambassade in Abidjan werd gedurende verscheidene maanden

versterkt met een lid van het *Foreign Affairs Crisis Team* (*FACT*, zie infra) voor het geval een evacuatie, binnen de Franse crisisplannen, zou vereist zijn.

Democratische Republiek Congo (DRC)
Op 28 november 2011 vonden in de DRC voor de tweede maal presidents- en parlementsverkiezingen plaats. Gezien de grote aanwezigheid van Belgen in het gebied, werd de situatie nauwlettend opgevolgd. De dienst stuurde een FACT (zie infra) uit naar Brazzaville, dat gedurende twee weken in nauwe samenwerking met de ambassade de nodige maatregelen getroffen heeft om het hoofd te bieden aan een eventuele consulaire crisis in de DRC en een daarmee gepaard gaande evacuatie. Een echte crisis bleef uit, maar de voorbereidingen hebben zeker geloond en ertoe geleid dat de ambassade beter gewapend is tegen toekomstige crisissen.

FACT

In 2011 vormde de verdere uitwerking van het *Foreign Affairs Crisis Team* (*FACT*), met selectie, vorming en uitrusting van de vrijwillige FACT-leden, een van de voornaamste uitdagingen.

In samenwerking met Defensie werden verschillende opleidingen georganiseerd voor de FACT-leden om hen beter voor te bereiden op eventuele crisissituaties en evacuaties. Zo volgden de FACT-leden onder meer een 5-daagse opleiding in Leopoldsburg.

Leden van het *Foreign Affairs Crisis Team* (*FACT*) tijdens een 5-daagse opleiding in Leopoldsburg

Tijdens deze opleiding kwamen alle aspecten van crisisbeheer aan bod waarmee de FACT-leden tijdens een missie kunnen geconfronteerd worden. De opleiding omvatte zowel theoretische als praktische lessen. Er werd eveneens een FACT-missie gesimuleerd van 48 uur op de bivakplaats van de legerbasis in Leopoldsburg.

Bovendien kregen drie collega's uit andere EU-lidstaten de kans om deze opleiding te volgen in het kader van een 'Consulaire Erasmus', dat onder het Belgische voorzitterschap in het leven werd geroepen.

De verworven kennis werd ook in praktijk omgezet: in 2011 vonden er FACT-missies plaats naar Abidjan, Seoel en Brazzaville (zie supra).

B-FAST in de weer

Eind augustus nam een team van B-FAST deel aan een oefening in Moldavië die door de NAVO werd georganiseerd. Hierbij werd een grote aardbeving gesimuleerd die bepaalde delen van Moldavië van de buitenwereld afsneed en waar internationale humanitaire hulp gecoördineerd diende te worden.
Op 23 oktober werd de provincie Van in Oost-Turkije opgeschrikt door een zware aardbeving. Na een officiële vraag van de Turkse regering om internationale hulp, stuurde B-FAST een team van 14 vrijwilligers uit. Dit team zette nabij Ercis een kamp op met een opvangcapaciteit voor honderden families.

Een goedgeorganiseerd tentenkamp in Ercis, Turkije, na de zware aardbeving, oktober 2011

Informatie en communicatie

In tijden van crisis zijn communicatie en informatie onontbeerlijk. In 2011 besteedde de dienst hier dan ook veel aandacht aan. Zo werden alle diplomatieke posten op basis van hun behoeften uitgerust met de nodige crisiscommunicatiemiddelen.
Om het beheer van de Belgen in het buitenland overzichtelijker te maken, werd een crisisprogramma voor de posten ontwikkeld. Dankzij dit programma kunnen de diplomatieke posten een databank bijhouden met gegevens van de aanwezige Belgen in hun bevoegde gebied, ter aanvulling op de ingeschrevenen in het Consunet.

Reisadviezen

Eén van de kerntaken van de dienst is het opvolgen van de reisadviezen. Momenteel worden 175 reisadviezen op de site gepubliceerd.
Daarnaast beantwoordt de dienst S1.1 talrijke telefonische en schriftelijke vragen aangaande reizen naar het buitenland.

'Met het reisadvies van Buitenlandse Zaken op reis'

Zoals elk jaar stond onze FOD ook in 2011 begin februari op het Vakantiesalon op de Heyzel. Onze stand van 24 m², een van de 700 exposanten, had heel wat toeloop.

Onze FOD op het Vakantiesalon op de Heyzel in Brussel, februari 2011

Met dank aan de kennistest, waarmee een veiligheidsvest te winnen viel. Wie moeite had met de vragen, kon de antwoorden terugvinden op onze nieuwe website. In de zone 'Gezond en veilig reizen' in hal 7 wist diplomatie.belgium.be ruim 3.500 bezoekers te bekoren!

Naast de gebruikelijke vragen en het uitdelen van onze infobrochures was er veel belangstelling voor reisadvies. De flyer 'Zeker dat u alles weet over uw bestemming?' en de film op een van de schermen verwezen naar de geactualiseerde rubriek Reisadvies van onze FOD.

Ook de samenwerking met de FOD Financiën, die wees op de gevaren van namaak, was andermaal een succes.

Crisisdossiers

Er werd in 2011 ook verder aandacht besteed aan het actualiseren en optimaliseren van de crisisdossiers. Hiervoor vonden, onder meer, gemengde missies Buitenlandse Zaken en Defensie (*Defence Foreign Affairs Crisis Team - DFACT*) plaats.

2. DE DIENSTVERLENING

4. Vredesopbouw

Projecten voor een vreedzamere wereld

Vredesopbouw is een belangrijk aandachtspunt van het Belgische buitenlandse beleid. Dit vertaalt zich niet louter in diplomatieke inspanningen. Ons land financiert eveneens externe initiatieven die gewelddadige conflicten kunnen voorkomen en een duurzame vrede helpen bewerkstelligen.

Dergelijke vredesinitiatieven zijn talrijk. In 2011 ontving de bevoegde dienst Vredesopbouw (S3.1) meer dan 200 aanvragen voor financiering. Een grondige en kwaliteitsvolle selectie is daarom noodzakelijk. De beschikbare middelen (ongeveer 20,5 miljoen euro in 2011) moeten gaan naar kwalitatief hoogstaande projecten en programma's.

De selectie gebeurt aan de hand van een aantal criteria die zijn goedgekeurd door de minister van Buitenlandse Zaken. Deze zijn consulteerbaar op de website van het departement: diplomatie.belgium.be

De gefinancierde initiatieven nemen dikwijls meerdere jaren in beslag. Gedurende die tijd worden de resultaten en de impact van nabij opgevolgd. Essentieel is dat er een daadwerkelijk verschil wordt gerealiseerd op het terrein.

Prioriteiten 2011

In 2011 werd veel aandacht besteed aan de Congolese verkiezingen. Hiervoor werd op de budgetlijn conflictpreventie, vredesopbouw en mensenrechten een bedrag van 3.040.000 euro uitgetrokken, wat overeenstemt met 15% van het totale jaarlijkse budget van de dienst.

Daarnaast kwamen ook de volgende thema's prominent naar voor:
- ontmijning en ontwapening
- eerbiediging en bewustmaking van de mensenrechten
- capaciteitsopbouw en versterking van de civiele maatschappij

Het merendeel van de beschikbare middelen ging naar initiatieven in Afrika (46,65%), meer bepaald in de regio van de Grote Meren (35,51%).

Daarnaast was er ook een duidelijke focus op Azië (31,62%), waarvan het grootste gedeelte ging naar Afghanistan (10,46%) en het Midden-Oosten (6,59%).

De resterende middelen werden verdeeld over Europa (10,16%), Latijns-Amerika (4,67%) en projecten die niet gebonden zijn aan één continent (6,90%).

Enkele voorbeelden uit de praktijk

Ondersteuning van het verkiezingsproces in de Democratische Republiek Congo (DRC)
De organisatie van vrije en eerlijke verkiezingen kan op een vreedzame wijze een einde maken aan al dan niet gewapende conflicten en is daarom een belangrijk element in de uitbouw van een democratische rechtstaat. Daarom ondersteunde de dienst Vredesopbouw het algemene programma van de Verenigde Naties (VN) voor de ondersteuning van het Congolese verkiezingsproces *(Projet d'Appui au Cycle Electoral Congolais)*. Het programma voorzag in de herziening van de kiezerslijsten, de organisatie van de presidentiële, wetgevende en later de provinciale en lokale verkiezingen en de steun aan de Nationale Onafhankelijke Verkiezingcommissie.

Ook de ontplooiing van een zeer groot aantal internationale maar vooral Congolese verkiezingswaarnemers via onder meer de Nationale Bisschoppenconferentie van Congo *(Commission Episcopale Nationale Congolaise)* en de Amerikaanse ngo *The Carter Center* werd door de dienst Vredesopbouw ondersteund. Tevens werd de organisatie van de verkiezingswaarneming door een team van Belgische parlementsleden (AWEPA) mogelijk gemaakt. Twee medewerkers van de dienst Vredesopbouw maakten deel uit van deze waarnemingsmissie.

Ondersteuning van het verkiezingsproces in de Democratische Republiek Congo (DRC)

In de toekomst moet meer aandacht worden besteed aan een gelijke toegang voor elke kandidaat tot de media, aan de financiering van verkiezingscampagnes en politieke partijen en aan een betere vertegenwoordiging van vrouwelijke kandidaten.

Save the Children – Myanmar – Promoting children's protection rights and addressing the problem of child soldiers
Armoede en gebrek aan toegankelijke sociale diensten maakt dat Birmese kinderen heel wat risico's lopen om slachtoffer te worden van mensenhandel, uitbuiting, fysiek geweld en seksuele uitbuiting. Alhoewel er een wetgeving rond kinderbescherming bestaat, schept de inhoud soms problemen (bv. de minimumleeftijd voor gevangenisstraf is 7 jaar) en is de implementatie nog zwak. De wetgeving inzake bescherming van kinderen tegen de rekrutering door gewapende groepen is wel goed, maar de kennis hiervan nog te beperkt. Ook het aantal kinderbeschermingsdiensten, zowel op nationaal als lokaal niveau, zijn nog heel beperkt.
Met het driejarenprogramma *Promoting children's protection rights and addressing the problem of child soldiers* wil *Save the Children* kinderbeschermingssystemen op gemeenschaps- en wijkniveau opzetten, zodat kwetsbare kinderen in twee voorsteden van Yangon beschermd worden tegen misbruik, verwaarlozing, geweld en uitbuiting. Daarbij wordt de nadruk gelegd op kinderen geassocieerd met gewapende groepen (*CAAF - Children Associated with Armed Forces*).

3. HET BELEID

1. België in bilateraal verband

West-Europa en Noord-Amerika

Verenigd Koninkrijk
De twaalfde editie van de Belgisch-Britse Conferentie vond plaats in Londen op 17 en 18 oktober. Het thema was *Employment and Growth: comparing UK and Belgian Policies inside the Europe 2020 framework*. De deelnemers (bedrijfsleiders, vertegenwoordigers uit de academische wereld, journalisten en invloedrijke politici van beide landen) wisselden ideeën uit over het sociale en tewerkstellingsbeleid in een periode van crisis, de situatie van jongeren op de arbeidsmarkt, de vergrijzing en onderzochten de internationale arbeidsmobiliteit.
De Belgisch-Britse Conferentie werd, wat België betreft, georganiseerd door de FOD en het Egmontinstituut en, wat het Verenigd Koninkrijk betreft, door het *Foreign and Commonwealth Office* en de *British Council*.

Duitsland
Op 13 en 14 januari vond de 2e Belgisch-Duitse Conferentie plaats in Berlijn. Daar was het thema: Integratie, Religie en Onderwijs.
Het koningspaar bracht op 28 en 29 maart een tweedaags staatsbezoek aan Duitsland. Het was er het tweede staatsbezoek, na een eerste in de zomer van 1995. Uittredend premier Yves Leterme vergezelde de koning en de koningin.

Benelux
In 2011 ondertekenden alle partijen het nieuwe vedrag van de Beneluxunie. Het werd bijgevolg van kracht op 1 januari 2012, toen België voorzitter werd van de Beneluxraad.
Gelijktijdig werd met enkele buurlanden, meer bepaald Nederland en Frankrijk, de grensoverschrijdende samenwerking in heel wat domeinen (justitie, mobiliteit, transport ...) opgevoerd.

De Rijn (binnenvaart en spoorwegvervoer)
België was tot 30 november voorzitter van de Centrale Commissie van de Rijnvaart (CCR). In die hoedanigheid heeft ons land de werkzaamheden geleid in sterk uiteenlopende dossiers, zoals de wederzijdse erkenning van het monsterboekje van het varend personeel, de impact van de klimaatverandering op de binnenvaart, de veiligheid van tankboten en haventerminals.

Het dossier van de 'IJzeren Rijn', de spoorweg-verbinding tussen de haven van Antwerpen en het industriële Ruhrgebied, kende een belangrijke doorbraak in 2011 na de beslissing van de drie betrokken landen (België, Nederland en Duitsland) om het historische tracé van deze spoorlijn opnieuw in gebruik te nemen. Noord-Rijnland-Westfalen daarentegen bleef zich verzetten.

Oost-Europa en Centraal-Azië

De betrekkingen tussen België en deze regio werden gekenmerkt door een intense diplomatieke activiteit. We onthouden:
- de bezoeken van premier Yves Leterme aan Hongarije, Roemenië en Estland
- de bezoeken aan België van de president of eerste minister van Tsjechië, Armenië en Georgië

De economische diplomatie drukte een almaar sterkere stempel op de bilaterale contacten met de regio. Belangrijk waren vooral:
- een van de belangrijkste economische zendingen, onder leiding van prins Filip, deed in april Rusland aan;
- de speciale aandacht voor de sterke groeimarkt Polen, waar ruim 300 Belgische bedrijven actief zijn

Belgische economisch-culturele week in de Poolse Hanzestad Gdansk, april 2011. Ambassadeur Raoul Delcorde (rechts) met de vicegouverneur van de provincie Pomorskie

Ook energie was een hoeksteen van onze bilaterale diplomatie, door zowel het economische als het geostrategische belang van initiatieven als de zuidelijke Corridor, nodig voor de ontplooiing en stabilisering van de Zuidelijke Kaukasus.

Politiek hadden we vooral oog voor:
- de binnenlandse ontwikkelingen in Rusland, met als hoogtepunt de parlementsverkiezingen van december, de voorbode van een politiek ongetwijfeld woelig 2012
- de achteruitgang van de democratie, de rechtstaat en de mensenrechtensituatie in Oekraïne

Midden-Oosten en Noord-Afrika

De Arabische opstand beheerste de actualiteit in de regio.

Hoewel de evolutie in elk land anders is, liggen in alle landen socio-economische en politieke eisen aan de basis van de beweging. Eerst was er wat verwarring, maar daarna reageerde de EU vrij goed, door haar nabuurschapsbeleid voor het zuiden af te stemmen op de noden van de betrokken landen. Op een diplomatieke regionale conferentie in september in Tunis deed België, onder de leiding van minister Steven Vanackere, een soortgelijke oefening.

De Diplomatieke Regionale Conferentie over de Arabische Revoluties, 13 september 2011, Tunis

Tunesië, een veelbelovend laboratorium?

Tunesië, de pionier van de Arabische Lente, waar in januari het bewind van Ben Ali werd omvergeworpen, kreeg tot twee maal toe het bezoek van minister Steven Vanackere. In het zog van de EU ging hij eerst de toestand na de politieke omwenteling evalueren om er de instrumenten van onze politieke en economische diplomatie op af te stemmen. Tijdens zijn tweede reis werden die economische en ontwikkelingsdimensie verder uitgediept.

De eerste democratische verkiezingen van 23 oktober waren een sleutelmoment, omdat ze een Grondwetgevende Vergadering in het leven riepen die een nieuwe grondwet voor het land moet uittekenen. De grote overwinnaar werd de islamitische partij Ennahda, die een regering vormde met bovenaan op de agenda het herstel van de economie en de strijd tegen werkloosheid.

Naast Marokko, waar de transitie tot dusver heel rustig is verlopen en islamitische partijen er ook op zijn vooruitgegaan, houdt Tunesië de belofte in van stabiliteit in onze buurregio.

Egypte terug naar af?

Na Tunesië was Egypte het tweede land in de regio dat, vanaf december 2010, een decennialange bewind omverwierp. In tegenstelling tot Tunesië is het echter niet zo duidelijk welke kant Egypte op gaat. Veel Egyptenaren vrezen dat het leger, sterk aanwezig in de meeste economische sectoren, hun revolutie zal gijzelnemen. Eind 2011 startten verkiezingen in drie fasen, die normaal het Moslimbroederschap, de enige echt gestructureerde oppositiepartij, zou moeten winnen. Anders dan in de Maghreblanden wordt in Egypte

Na afloop van een van de vergaderingen van de Contactgroep voor Libië werd op de residentie in Abu Dhabi een receptie georganiseerd, waarop vertegenwoordigers van de Belgische gemeenschap en lokale zakencontacten aanwezig waren, 9 juni 2011.

de Europese Unie niet zo hoog geprezen en mist ze eigenlijk de middelen om de aan de gang zijnde revolutie in goede banen te leiden.

Libië, een moeilijke overgang
Het bewind van kolonel Khadafi trachtte de volksopstand, die in Benghazi uitbrak, in bloed te smoren. België steunde actief de bescherming van de burgers, in het kader van de NAVO-missie *Operation Unified Protector*. Op politiek en diplomatiek vlak heeft minister Steven Vanackere zijn schouders gezet onder het zoeken naar een oplossing voor het Libische conflict, door zijn actieve deelname aan de diverse bijeenkomsten an de Contactgroep voor Libië. Sinds België de Nationale Overgangsraad erkend heeft en deze een regering vormde met talrijke nieuwe figuren, ziet ons land scherp toe op de volgende kwesties: evenwichtige vertegenwoordiging van de verschillende stammen in de nieuwe overheidsstructuren, de ontwapening van de talrijke milities ontstaan uit de volksopstand, de oprichting van een rechtstaat en het economisch herstel. Zonder zich te willen mengen in de binnenlandse aangelegenheden van het land, is het wel aangewezen aandachtig te blijven voor een mogelijke radicalisering van de islam, waar meerdere leiders op lijken aan te sturen.

Syrië op de rand van een burgeroorlog
Ondanks de inspanningen van de internationale gemeenschap, met de Arabische Liga op kop, heeft het bewind in Damascus ervoor gekozen het volksprotest neer te slaan. Er zijn verschillende oppositiebewegingen opgestaan, die elk de representativiteit van de oppositie voor zich alleen opeisen. België heeft een voorzichtige houding aangenomen over wie wel en niet rechtmatig oppositie voert, na voorlopige contacten (en zonder voorbarige erkenning) met alle grote bestaande bewegingen.

Het Israëlisch-Arabische conflict, een impasse waar men uit móet!
Het vredesproces in het Midden-Oosten zit nog altijd in het slop: Israëli's en Palestijnen wijken geen centimeter, gezien de presidentsverkiezingen van 2012 zullen de VS zich tot in de lente van 2013 afzijdig houden. De Europese Unie blijft echter achter een oplossing staan waarbij twee staten naast elkaar in vrede leven, met Jeruzalem als hoofdstad. Daartoe is het absoluut noodzakelijk de Israëlische regering ervan te weerhouden acties te ondernemen die een bedreiging vormen voor de nog levende hoop en de Palestijnen te helpen de fundamenten van hun staat te consolideren. Minister voor Ontwikkelingssamenwerking Olivier Chastel bracht in het najaar een bezoek aan de Palestijnse Gebieden om er een nieuw indicatief ontwikkelingsprogramma te ondertekenen.

Golfstaten
Bepaalde Golfstaten (Bahrein) hadden te kampen met interne onlusten, in het zog van de Arabische opstand. Andere (Qatar, VAE) ontpopten zich tot diplomatiek bemiddelaars (Libië).
Inzake bilaterale economische diplomatie verstevigt België zijn positie in bepaalde sleutelsectoren (bouw, havens, medische sector).
De EU en de Samenwerkingsraad met de Golf (GCC) worstelen al jaren met de onmogelijkheid om een samenwerkingsakkoord rond te krijgen, ten gevolge van twee telkens opduikende problemen: een clausule over exportrechten geëist door Saudi-Arabië en een clausule over mensenrechten. De inzet is belangrijk, niet alleen om markten te vrijwaren die steeds vaker lonken naar Azië, maar ook door de almaar actievere rol van de GCC in het zoeken naar oplossingen voor de crisissen in de regio, Jemen op kop.

Iran, ongerustheid over het nucleaire dossier
Door zijn tegenwerking in het nucleaire dossier kreeg Iran nieuwe zware sancties opgelegd door de Europese Unie. België houdt de druk verder op de ketel en houdt vast aan zijn tweesporenbeleid: dialoog als het kan, druk als het moet. België wenst dat Iran zijn internationale verplichtingen nakomt. Het betreurt de mensenrechtensituatie in het land en werkt actief aan deze kwestie.

Irak op een kruispunt van wegen
Drie belangrijke feiten beheersten de actualiteit in 2011: de terugtrekking van de Amerikaanse troepen uit Irak (met interne veiligheid en stabiliteit op het spel); de ondertekening van het partnerschaps- en samenwerkingsakkoord met de EU en ten slotte de problemen met de ontmanteling van het kamp Ashraf, die politiek fel weerklank vindt in diverse Europese parlementen, ook in het Belgische. België wil elk humanitair drama vermijden.

Jemen, voorzichtig optimisme
Jemen beleeft belangrijke ontwikkelingen in het kader van de Arabische Lente, met uitzicht op een politieke transitie en presidentsverkiezingen in februari 2012. België onderzoekt hoe het te gepasten tijde de groep van de Vrienden van Jemen kan integreren en voert de dialoog over Jemen met de GCC op.

Afrika

Speciale gezant voor de Grote Meren
In 2011 had de speciale gezant voor de Grote Meren vooral aandacht voor de actie van de gewapende groeperingen, de evolutie van de vredesakkoorden van Nairobi en Goma, de naleving (of niet-naleving) van de mensenrechten, de illegale ontginning van natuurlijke rijkdommen (in het kader van de Internationale Conferentie over het Grote Merengebied (ICGLR) en de OESO), de LRA-kwestie (*Lord's Resistance Army*), de evolutie van de veiligheidssituatie en de grensoverschrijdende impact ervan. Over al deze kwesties had de speciale gezant uitgebreide besprekingen tijdens zijn reizen naar de regio of zijn ontmoetingen met de leden van de Contactgroep.

Democratische Republiek Congo
In 2011 hadden we vooral oog voor het verkiezingsproces voorafgaand aan de parlements- en presidentsverkiezingen van 28 november. België leverde actief en gestaag financiële (15 miljoen euro) en politieke steun aan dat proces. Het stelde een C-130 ter beschikking aan de MONUSCO om het verkiezingsmateriaal te transporteren.
Begin juni bracht minister Steven Vanackere een officieel bezoek aan de DRC, waar hij het verkiezingsproces, de mensenrechten, goed bestuur en de militaire samenwerking (opleiding van het 322e bataljon in Lokandu) ter sprake bracht en de protocollen ondertekende ter kwijtschelding van de Congolese schuld ingevolge het akkoord dat de Club van Parijs in november 2010 had bereikt.
In april vroeg de Congolese overheid ons land een commissariaat op te richten voor buurtpolitiewerk voor de stad Kinshasa en de toekomstige agenten op te leiden. Dit programma, ingeschreven in het kader van de EUPOL-DRC-missie (en geleid door de Belg Jean-Paul Rikir) duurt drie jaar.
Tot slot steunt België ook actief en concreet alle maatregelen inzake goed bestuur en in het bijzonder die met betrekking tot transparantie in de mijnbouw, met name in het kader van het OESO-initiatief gericht op zorgvuldigheid in de winningsindustrie in conflictgebieden. Ons land draagt ook financieel bij tot het initiatief gericht op meer transparantie in de winningsindustrie (EITI) en legde de Congolese overheid een reorganisatieproject van de artisanale mijnbouw in Katanga voor.

Rwanda
In 2011 bleef Rwanda een belangrijk partnerland voor de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. De talloze banden tussen onze landen en tussen Rwandezen en Belgen verklaren een aantal consulaire en politico-administratieve problemen, die tijdens regelmatig diplomatiek overleg aan bod kwamen.

Burundi
Ook in 2011 had België aandacht voor de etappes in de vredesopbouw en ondersteunde het de interne politieke dialoog. De evolutie van de mensenrechtensituatie, goed bestuur en veiligheid werden eveneens nauw in de gaten gehouden. Het opzetten van mechanismen voor een overgangsjustitie, onder meer de aanstaande oprichting van een commissie Waarheid en Verzoening, kreeg volop aandacht van ons land. Minister Steven Vanackere ging in juni naar Burundi en ons land ontving in de loop van het jaar talrijke Burundese prominenten in België.
België blijft de belangrijkste geldschieter van Burundi en pleit ervoor, met name in de Commissie voor Vredesopbouw (VN), dat andere geldschieters zich niet van het land afkeren.

Centraal-Afrikaanse Republiek
In het kader van zijn voorzitterschap van de *Peace Building Commission* (VN) heeft België, met de steun van de Wereldbank, de UNPD en de Afrikaanse Ontwikkelingsbank, op 16 en 17 juni actief deelgenomen aan een internationale rondetafelconferentie met de regering van de Centraal-Afrikaanse Republiek. Naast president Bozizé, bijgestaan door diverse regeringsleden, bracht de rondetafel in Brussel ruim 150 afgevaardigden van hoog niveau uit diverse landen, internationale organisaties en de civiele maatschappij samen om vredes- en ontwikkelingsinitiatieven te ondersteunen.

Soedan/Zuid-Soedan
De uitvoering van het Noord-Zuid-vredesakkoord (*Comprehensive Peace Agreement*) bleef internationaal in de belangstelling. Overeenkomstig de uitslag van het referendum van januari riep Zuid-Soedan in juli zijn onafhankelijkheid uit. Ons land erkende de nieuwe staat Zuid-Soedan enkele dagen later. In oktober werden diplomatieke betrekkingen aangeknoopt. Voortaan valt de nieuwe staat Zuid-Soedan onder de jurisdictie van de Belgische ambassade in Kampala, gezien de intensieve handel tussen beide landen. Voorts heeft België enkele projecten gefinancierd ter ondersteuning van de heropbouw van Zuid-Soedan.
De conflicten in Darfoer, Zuid-Kordofan en het gebied rond de Blauwe Nijl veroorzaken nog altijd onrust en geweld. De normalisering van de betrekkingen tussen Soedan en Zuid-Soedan blijft dus prioritair voor de internationale gemeenschap. In dit dossier pleegt de EU nauw overleg met de Afrikaanse Unie.

Somalië
Door de toenemende piraterij voor de kusten van Somalië zette de EU eind 2008 de operatie Eunavfor Atalanta op het getouw. Ons land nam van oktober 2010 tot januari 2011 aan deze operatie deel met het fregat Louise-Marie en heeft besloten in het najaar van 2012 opnieuw deel te nemen.
Wat de politieke en veiligheidssituatie in Somalië betreft, heeft België via de EU de militaire actie AMISOM financieel ondersteund en tegelijk vurig gepleit voor de pacificatie van het land in het kader van een politiek-militaire strategie gebaseerd op een brede consensus.

Hoorn van Afrika
België gaf ruim 12 miljoen euro uit aan de strijd tegen de humanitaire crisis die in 2011 woedde in de Hoorn van Afrika. Ons land drong ook aan op een grotere onderlinge samenhang tussen humanitaire noodhulp en het algemene ontwikkelingsbeleid.

Oeganda
België volgde het verkiezingsjaar 2011 op de voet. De Belgische steun aan de EU-opleidingsmissie van de Somalische veiligheidsmacht in Oeganda werd erg gewaardeerd door de EUTM en komt ons imago ten goede. België helpt ook nog Oegandese soldaten opleiden die in het kader van AMISOM naar Somalië gaan. In 2011 was Oeganda het vierde partnerland voor ontwikkelingssamenwerking van België.

Westelijk Afrika
België hield de broze en gewelddadige situatie

in Ivoorkust in de gaten en zag, via de EU en de AU, toe op de naleving van de uitslag van de presidentsverkiezingen.
Minister Steven Vanackere ging in april naar Ivoorkust om de eedaflegging van de verkozen president, A. Ouattara, bij te wonen. Die bracht in november een werkbezoek aan Brussel. De EU schonk aandacht aan de verslechterende veiligheidssituatie in het Sahelgebied, getuige daarvan haar strategie toegespitst op ontwikkeling en veiligheid. België had een aanzienlijke rol in de organisatie van de geslaagde presidentsverkiezingen van maart in Benin door de uitbouw van een geïnformatiseerd kiesregister financieel te ondersteunen en de deelname van Belgische parlementsleden aan een waarnemingsmissie van AWEPA.
In 2011 ging ook aandacht uit naar het Nigeriaanse verkiezingsproces, dat sinds de terugkeer van de democratie in 1999 voor het meest geloofwaardige in de regio doorgaat.
De Togolese president Faure Gnassingbé werd in maart door premier Yves Leterme ontvangen.

Zuidelijk Afrika
De versterkte samenwerking met Zuid-Afrika in 2010 werd in 2011 voortgezet. Eerst en vooral op economisch vlak, met name via een bezoek aan Zuid-Afrika (en Mozambique) van een omvangrijke delegatie onder leiding van minister-president Kris Peeters. Voorts hadden in 2011, zoals in het verleden, bilaterale contacten plaats waarop de regio van de Grote Meren uitgebreid besproken werd. Prinses Astrid, als erevoorzitster van APOPO, bracht in juni een bezoek aan Mozambique. APOPO krijgt financiële steun van België om te helpen aan de ontmijning van Mozambique door gebruik te maken van ratten.

Zimbabwe
De betrekkingen tussen de EU en Zimbabwe kenden in 2011 geen positieve evolutie wegens pre-electorale spanningen. België volgt de evolutie van het politieke proces alsook het dossier van de diamantinvoer in het kader van het Kimberleyproces op de voet.
In dat opzicht kreeg de Overeenkomst van Kinshasa, dat de uitvoer van diamant uit de regio van Marange weer toelaat, de steun van België.

Betrekkingen met de Afrikaanse Unie
België steunde de gezamenlijke inspanningen voor meer werkbare, actuele en vruchtbare relaties tussen de Afrikaanse Unie en de Europese Unie, in het kader van een partnerschap gebaseerd op goed bestuur en responsabilisering.

Azië en Oceanië

Dubbele jubileumviering diplomatieke betrekkingen
In 2011 vierde België 40 jaar diplomatieke betrekkingen met China. Er hadden tal van culturele activiteiten plaats (muziek, spektakel, tentoonstellingen) zowel in Brussel als in Peking. Meer bepaald in januari een concert van het Koninklijk Filharmonisch Orkest van Vlaanderen in het hart van de Verboden Stad en in oktober een seminarie op het Egmontpaleis in Brussel over 40 jaar diplomatieke betrekkingen.
België en Zuid-Korea vierden eveneens 110 jaar diplomatieke betrekkingen met onder meer culturele en artistieke evenementen, in Brussel (dansvoorstelling in het *Théâtre National* en in Seoel (concert van het Symfonisch Orkest van de Koreaanse televisie).

Economische diplomatie
De Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) en India hielden in april in New Delhi een gemengde economische commissie. Naast de handelsgeschillen en administratieve en consulaire problemen werd de verdere samenwerking op het vlak van spoorweg- en haveninfrastructuur, luchtvaart, ICT en hernieuwbare energie besproken.
In juni hielden België en Vietnam voor het eerst een gemengde economische commissie. Dit initiatief volgde op de ontmoetingen tussen premiers Leterme en Dung uit 2009 en 2010.

De onderhandeling over een akkoord ter bescherming en bevordering van de investeringen tussen de BLEU en Indonesië schoot goed op na een derde onderhandelingsronde in Solo, Indonesië, vooral wat betreft de sociale en milieuclausules. In 2012 zou dat akkoord rond moeten zijn.
Minister Steven Vanackere ging anderzijds in oktober naar Zuid-Korea. Het nieuwe vrijhandelsakkoord tussen Zuid-Korea en de EU was voor hem de aanleiding om de nadruk te leggen op de economische troeven van ons land.

Laten we ook de indrukwekkende economische zending van oktober naar China onder leiding van prins Filip niet vergeten. Liefst 450 afgevaardigden uit 223 bedrijven sloten er 45 contracten en overeenkomsten inzake de bescherming van investeringen en samenwerking in de academische, wetenschappelijke en havensectoren.

De economische zending onder leiding van prins Filip herdenkt 40 jaar diplomatieke betrekkingen tussen België en China

Afghanistan-Pakistan
In 2011 zette België in het kader van de EU, NAVO en VN zijn steun aan een verdere stabilisering en ontwikkeling van Afghanistan voort, met name via een reeks projecten op het vlak van goed bestuur, mensen- en vrouwenrechten, ontwikkeling van de landbouw en conflictpreventie. De FOD was actief aanwezig op alle bijeenkomsten van de Internationale Contactgroep AF-PAK, die een oplossing moet vinden voor het Afghaanse conflict, en op de internationale bijeenkomst van Bonn in december, die de internationale hulp aan Afghanistan voor de periode 2014-2024 ondersteunt.
België leverde ook humanitaire hulp aan Pakistan, dat getroffen werd door overstromingen als gevolg van de moessonregens.

ASEM
Na de organisatie in oktober 2010 van de top ASEM8 in Brussel ijverde België verder voor de uitbreiding van dit samenwerkingsforum tussen Europa en Azië. Minister Steven Vanackere nam in juni in Boedapest deel aan de vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken van de ASEM. Hij sprak er met zijn ambtgenoten uit Vietnam, de Filipijnen en Indonesië.

Minister Steven Vanackere nam deel aan de vergadering van de ministers van Buitenlandse Zaken van de ASEM, Boedapest, juni

Latijns-Amerika en de Caraïben (LAC)

Latijns-Amerika en de Caraïben winnen aan belang voor België. De economische groei blijft er op peil, waar de Belgische export en investeringen wel bij varen. Toch laten ze kansen links liggen en komen ze niet in alle landen van het continent even goed uit de verf.
De LAC werkt verder aan haar politieke stabiliteit, zelfs al blijven er enorme uitdagingen, zoals de veiligheid van de burger (vooral door de strijd tegen drugs), bestuurlijke zwakheid en de nog altijd gapende kloof tussen rijk en arm. Hoewel de extreme armoede is teruggedrongen, is er nog heel wat werk aan de winkel, vooral op het vlak van onderwijs.

Brazilië
De Braziliaanse presidente, Dilma Rousseff, bracht op 2 en 4 oktober 2011 een officieel bezoek aan België. Het ging over het tweede bezoek van een Braziliaans staatshoofd in minder dan twee jaar. Na drukke gesprekken met de premier en andere regeringsleden over onder meer academische samenwerking, samenwerking op het vlak van lucht- en ruimtevaart, energie en infrastructuurwerken, werd de presidente door de koning ontvangen, met wie ze het festival Europalia Brazilië plechtig opende. Daarmee werd Brazilië voor het eerst op Belgische bodem met een dergelijk grootschalig cultuurevenement in de kijker gezet. Op 4 oktober werd in het Egmontpaleis een EU-Braziliaans business forum georganiseerd.

Cuba
Talrijke bilaterale ontmoetingen hadden plaats in 2011, in Havana (met de directeur Latijns-Amerika & de Caraïben) en in Brussel, waar minister Steven Vanackere tot twee maal toe zijn Cubaanse ambtgenoot, dhr. Rodriguez, ontmoette alsook kardinaal Jaime Ortega van de Cubaanse Katholieke Kerk, een prominente figuur in het huidige veranderingsproces dat het eiland doormaakt. Zoals tijdens het EU-voorzitterschap in 2010 blijft België, net zoals andere EU-lidstaten, proactief ijveren voor een nieuw institutioneel kader voor de EU-Cubaanse betrekkingen.

Caraïben
Met de steun van onze post in Kingston en na een handelsmissie van AWEX in 2009 maakte een delegatie uit de Caraïben (Jamaica en Trinidad en Tobago) een veelbelovende verkenningsmissie naar België gewijd aan de uitwisseling van knowhow inzake hernieuwbare energiebronnen.

Peru
Peru, dat in 2011 de grootste economische groei in de LAC-regio liet optekenen, kreeg met de verkiezing van president Ollanta Humala van gematigd links een nieuw staatshoofd. Een medewerker van de FOD was een van de EU-verkiezingswaarnemers.

Chili
De geslaagde economische zending van december naar Chili, onder leiding van prins Filip, getuigt van de grote belangstelling van de Belgische zakenwereld voor deze snelgroeiende markt. Liefst 160 zakenlui en een uitgebreide academische delegatie namen deel aan de zending, die vooral interesse toonde voor de sectoren infrastructuur, mijnontginning, volksgezondheid, astronomie en hoger onderwijs. Er werden negen samenwerkingsakkoorden in diverse domeinen ondertekend.

Colombia
Minister Vanackere sprak met de Colombiaanse vicepresident over de vooruitgang in het vredesproces en over de inwerkingtreding van het vrijhandelsakkoord met de Europese Unie, geparafeerd in maart 2011, en de kansen die het biedt op intensere handelsbetrekkingen en investeringen. Om de vredesopbouw in Colombia kracht bij te zetten, financiert België projecten

van ngo's en internationale organisaties inzake ontmijning, de strijd tegen de rekrutering van minderjarigen, ontheemden en de ontwikkeling van alternatieve teelten in het kader van de strijd tegen drugs.

Uruguay
In 2011 is België erin geslaagd zijn economische betrekkingen met Uruguay op te voeren, na het bezoek van president Mujica. Het vrijhandelsakkoord waar de EU en MERCOSUR over onderhandelen kan voor beide landen een belangrijke economische stimulans betekenen.

Centraal-Amerika
2011 stond in het teken van verkiezingen in Nicaragua, waar de FOD een van zijn medewerkers als EU-waarnemer naartoe stuurde, en van een internationale conferentie over veiligheid in Centraal-Amerika (Guatemala City, 22-23 juni). Op economisch en handelsvlak hoopt België baat te hebben bij de nakende inwerkingtreding van het associatieakkoord tussen de EU en Centraal-Amerika, dat in 2011 werd geparafeerd.

Mexico
In maart ontmoette minister Vanackere in Brussel zijn ambtgenote Patricia Espinosa. Er werd vooral gepraat over de problematiek van de klimaat- en milieuverandering en over de strijd tegen drugs en de georganiseerde misdaad. Later op het jaar kwam een grote delegatie voor de verdediging van de mensenrechten naar België, samen met vooraanstaanden uit de civiele maatschappij en hoge ambtenaren van Justitie en Binnenlandse Zaken.
Een project van preventieve diplomatie (Chiapas) werd geanalyseerd en kreeg groen licht.

Haïti
Nog een tweede project van preventieve diplomatie (ten gevolge van de aardbeving in januari 2010) werd geanalyseerd en kreeg groen licht.

Zuidoost-Europa

Westelijke Balkan
België blijft actief de inspanningen van de internationale gemeenschap steunen voor de stabilisering en de Europese en Atlantische integratie van de westelijke Balkanlanden. In dat verband ziet België heel specifiek toe op de naleving van de EU-voorwaarden, vooral inzake mensenrechten, de bescherming van de minderheden, de versterking van de rechtstaat en de strijd tegen de straffeloosheid. Wat dat betreft is de goede samenwerking tussen de westelijke Balkanlanden en het Internationaal Strafhof voor ex-Joegoslavië een belangrijk criterium. Minister Steven Vanackere bracht een werkbezoek aan Servië, Montenegro en Kosovo, terwijl diverse bilaterale gesprekken in Brussel onze bilaterale banden verder versterkten.
Het Belgische engagement kreeg gestalte in de rechtstreekse bijdragen aan de multilaterale zendingen actief in bepaalde van die landen. In Bosnië-Herzegovina namen twee landgenoten deel aan de EU-politiezending (EUPM). In Kosovo neemt België deel aan de civiele EULEX-zending van de Europese Unie, met een dertigtal politiemensen, magistraten en experten. In het kader van zijn inzet voor een goed verloop van het onderzoek naar een organentrafiek in Kosovo heeft ons land in Brussel een speciale EULEX-taskforce mee helpen oprichten. Begin februari was België de gastheer van de 12e bijeenkomst van de *International Steering Group*, bestaande uit 25 landen die via de Internationale Civiele Vertegenwoordiger en zijn bureau toezien op de onafhankelijkheid van Kosovo.
Voorts bleek het Belgische engagement uit de financiering van projecten in het kader van zijn initiatieven inzake preventieve diplomatie en conflictpreventie. In de voormalige Joegoslavische republiek Macedonië bijvoorbeeld steunt ons land een organisatie van leraren die via geschiedenisonderricht de sociale cohesie in een etnisch verdeelde maatschappij tracht te bevorderen. In de nieuwe projecten in Servië ging de aandacht vooral naar de consolidatie van onafhankelijke media in twee regio's waar hoofdzakelijk etnische minderheden wonen.
De bevoegde Belgische overheden (waarvan de FOD) hebben ook, in nauwe samenwerking met de Europese Commissie, een reeks acties ondernomen met de autoriteiten van Servië, Kosovo, Macedonië, Bosnië en Albanië om de toevloed van asielzoekers uit die landen in te dijken.

Turkije
België bleef het Europese integratieproces van Turkije steunen, maar drong tegelijk aan op een strenge naleving van de opgelegde criteria, in het bijzonder de criteria van Kopenhagen. België pleitte ervoor dat Turkije zijn inspanningen op dat vlak zou volhouden en betrekkingen van goed nabuurschap zou opstarten en/of verder ontwikkelen met alle landen uit de regio. Turkije is een belangrijke partner in het Midden-Oosten, in de westelijke Balkan, in de Zuidelijk Kaukasus ... Turkije heeft op dat vlak heel wat expertise. Premier Leterme en zijn Turkse ambtgenoot Erdogan ontmoetten elkaar op 9 mei in Istanboel, in de marge van de 4e VN-conferentie over de Minst Ontwikkelde Landen, waar ook minister Steven Vanackere op aanwezig was.
Na een krachtige aardbeving op 23 oktober in het oosten van Turkije, in de provincie Van, die ruim 600 doden en talloze andere slachtoffers maakte (gewonden, daklozen ...) stuurde België in het kader van een B-FAST-missie tenten en hielp het mee aan de bouw van een kamp in de stad Ercis.

Griekenland
De bilaterale betrekkingen tussen België en Griekenland zijn op alle vlakken uitstekend. Bovendien steunt België Griekenland op een ogenblik dat het te kampen heeft met een van de ergste economische en financiële crisissen uit zijn geschiedenis en het hoofd moet bieden aan een echte asielcrisis.

Cyprus
De bilaterale betrekkingen met de Cypriotische overheden zijn heel goed; er zijn geen geschillen. Het hele jaar 2011 heeft België de Grieks-Cypriotische en de Turks-Cypriotische partijen gesteund in hun inspanningen om een aanvaarde oplossing te vinden via rechtstreekse onderhandelingen onder VN-toezicht (facilitator). Het streefdoel is het eiland te herenigen en een bizonale en bicommunautaire federatie op te richten, met politieke gelijkheid voor beiden, overeenkomstig de desbetreffende VN-resoluties.

Diplomatie en economie

Finexpo
Het Interministeriële Comité Finexpo (exportfinanciering) heeft tot taak de Belgische ondernemingen die diensten en uitrustingsgoederen exporteren te ondersteunen.
Finexpo werkt dus met uitvoerders die uitvoeringscontracten afsluiten en met de banken die ze financieren.
Het comitésecretariaat wordt waargenomen door de directie Financiële Steun aan de Export en wat betreft de leningen van staat tot staat door de Administratie van de Thesaurie.
Finexpo beschikt over vier financiële instrumenten: één dat uitsluitend bestemd is om handelskredieten via de stabilisering van de rentevoet te ondersteunen en drie instrumenten betreffende hulpkredieten, zijnde de lening van staat tot staat, de rentebonificatie, met of zonder aanvullende gift, en ten slotte de gift.
Leningen van staat tot staat, rentebonificaties en de gift hebben een tweevoudig doel: enerzijds ondersteunen ze onze bedrijven en anderzijds helpen ze de ontwikkelingslanden.
Ondanks de steeds diepere economische en financiële crisis in 2011 konden de exporteurs hun handtekening zetten onder diverse contracten waarover al twee of drie jaar werd onderhandeld. Door deze onverwachte goudader in tijden van crisis was de dienst Finexpo in staat het vastgelegde budget dat hem in 2011 was toegekend, volledig op te nemen. Dankzij de evaluatie van de instrumenten van Finexpo, opgestart door de dienst van de Bijzondere Evaluator en tot een goed einde gebracht door onafhankelijke consulenten, stelde Finexpo in 2011 een *Manual to Finexpo* op waar nu de laatste hand aan wordt gelegd.

Verdediging van de economische belangen en bevordering van het imago van België
De directie Economische Belangen richtte de schijnwerpers vorig jaar op de bevordering van het imago van ons land en op de kwaliteit van de geproduceerde en geleverde goederen en diensten. Het imagobudget tilde het imago van België in het buitenland verder op, ondersteunde ons zetelbeleid en de roeping van ons land als internationaal centrum, door projectfinanciering en steun aan imagoactiviteiten op last van de werkingsmiddelen.

Welke activiteiten werden gefinancierd? De jaarlijkse conferentie van het *German Marshall Fund* in Brussel, de gemengde kamers van koophandel, de viering van 40 jaar Belgisch-Chinese betrekkingen, diverse projecten van BOZAR, het *World Economic Forum* (in Brussel en in Davos). Ook talrijke projecten van onze posten kregen steun.

De directie Economische Belangen nam, samen met het postennetwerk, de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie en de beroepsfederaties, actief deel aan de werkzaamheden van het *Market Access Advisory Committee* (MAAC) van de EU, om de Europese instanties ertoe te bewegen de belangen van de Belgische bedrijven actief op buitenlandse markten beter te behartigen.
Inzake de bescherming van investeringen en sociale zekerheid kon België in 2011 geen bilateraal akkoord ondertekenen. Toch werden de onderhandelingen met Indonesië en Turkije (bescherming van investeringen) en met Albanië, Marokko en Moldavië (sociale zekerheid) gewoon voortgezet.

In 2011 zat prins Filip vier multiregionale en multisectorale zendingen voor: in Rusland (maart), op de oostkust van de Verenigde Staten (juni), in China (oktober) en in Chili (december). Het aantal deelnemende bedrijven en ondertekende contracten bereikte een recordniveau, met 757 bedrijven en 97 ondertekende contracten. Prinses Mathilde nam ook deel aan drie van de vier zendingen (Rusland, de Verenigde Staten en China).

De Belgische delegatie van de prinselijke missie naar de Verenigde Staten op Times Square, New York, juni

De directie bleef zich buigen over de kwestie van een duurzaam en verantwoordelijk grondstoffenbeheer en ethisch ondernemen.
In 2011 heeft België het Congolese voorzitterschap van het Kimberleyproces (KPCS) financieel en logistiek gesteund. Dat proces wil het gebruik van de inkomsten uit de diamanthandel ter financiering van conflicten tegengaan. Ons land speelde een grote rol bij de uitwerking van een pragmatisch compromis dat alle partijen bijeenbrengt die verdeeld zijn over het embargo op diamant afkomstig uit Zimbabwe (regio Marange). Dat compromis gaf een nieuwe impuls aan het proces op basis van een consensus. Trouwens, het in Antwerpen gevestigde *Diamond Office*, is een toonbeeld inzake de controle op de diamantinvoer in België en bijgevolg de naleving van de KPCS-normen.
België steunt ook actief het initiatief voor transparantie in de winningsindustrieën (EITI), dat de geldstromen in de winningssector (mijnbouw, petroleum ...) transparanter wil maken. In dat kader nam minister Steven Vanackere deel aan de wereldconferentie van de EITI op 2 en 3 maart in Parijs.

België heeft zich kandidaat gesteld voor de organisatie van de Wereldtentoonstelling 2017 in Luik met als thema *Connecting the World, Linking People*. Voor het eerst sinds de Expo van '58 in Brussel is België kandidaat voor een dergelijk evenement.
De directie West-Europese landen en Noord-Amerika en de directie Economische Belangen steunen actief de diplomatieke campagne ten voordele van *Liège 2017*.
Het winnende land en de winnende stad zullen door de algemene vergadering van het Internationaal Tentoonstellingenbureau (BIE) in november 2012 worden gekozen.

Internationaal transportbeleid
In 2011 heeft België diverse bilaterale akkoorden gesloten op het vlak van burgerluchtvaart, vooral met Afrikaanse landen, aangezien *Brussels Airlines* (SN) daar handelsactiviteiten ontplooit, maar ook om andere Belgische luchtvaartmaatschappijen, zoals TNT voor vrachtvervoer, in staat te stellen hun netwerk makkelijker uit te breiden. België pleegde overleg in verband met de luchtvaart met deze landen: Australië, Mali, Kameroen, Gabon, Nigeria, Congo Brazzaville en Senegal (waarmee zelfs een akkoord werd ondertekend). Ook met Angola en Qater werd voort onderhandeld, maar tot nog toe zonder afdoend resultaat.
België heeft ook partnerschappen ontwikkeld met de DRC en Burundi op het vlak van veiligheid in de burgerluchtvaart.

De directie Internationaal Transport bracht in mei een project voor de vereenvoudiging van de rijbewijsprocedure voor Belgen in het buitenland tot een goed einde.
Een reeks bilaterale akkoorden over wegtransport konden niet worden uitgevoerd omdat de gewesten bij het interne wetgevende proces moeten worden betrokken. Dat zal gebeuren in 2012.

3. HET BELEID

2. België in de Europese Unie

In 2011 werd de Europese agenda gedomineerd door twee belangrijke dossiers : enerzijds de ontwikkeling van een aantal nieuwe beleidsinstrumenten om de financiële, economische en schuldencrisis te beheersen en de Economische en Monetaire Unie te versterken, en anderzijds de formulering van een nieuw Europees beleid ten aanzien van de ontwikkelingen in de landen ten zuiden van de Middellandse Zee.

Europees Semester

Een van de belangrijkste voorstellen die in 2010 gedaan werd door de Taskforce voor een versterkt economisch bestuur onder leiding van Europees Raadsvoorzitter Herman Van Rompuy, was de introductie van een zogenoemd Europees Semester. Het gaat om een referentiekader dat het de lidstaten mogelijk maakt hun economisch en begrotingsbeleid uit te stippelen op een wijze die coherent is met de beleidsdoelstellingen op Europees vlak.

Dit Semester werd in het voorjaar van 2011 voor de eerste maal in de praktijk toegepast. De belangrijkste stappen binnen dit Semester zijn:

- de voorstelling door de Commissie van een Jaarlijks Overzicht van de Groei, dat een analyse maakt van de economische situatie en de beleidsprioriteiten identificeert;
- de strategische sturing van de Europese Raad (de "Lentetop") aan de lidstaten, die hen moet in staat stellen over te gaan tot gelijktijdige redactie van hun Nationale Hervormingsprogramma en Stabiliteits- of Convergentierapport;
- een voorstel van landenspecifieke aanbevelingen door de Commissie die politiek bekrachtigd moeten worden door de Europese Raad en nadien formeel aangenomen door de Raad. Het doel is dat de lidstaten deze aanbevelingen uitvoeren bij het opstellen van hun nationale begrotingen.

Euro Plus Pact

Om het hoofd te bieden aan de in het voorjaar van 2011 almaar uitdeinende schuldencrisis gaven de staats- en regeringsleiders van de landen van de eurozone in maart gestalte aan een Euro Plus Pact. Concreet werd overeengekomen dat de staats- en regeringsleiders jaarlijks nationale engagementen zullen aangaan en die zullen opnemen in hun Nationale Hervormingsprogramma's. Deze engagementen moeten zodanig gekozen worden dat ze de volgende vier doelstellingen nastreven:

- het verbeteren van het concurrentievermogen
- het stimuleren van de werkgelegenheid
- het verder bijdragen tot de houdbaarheid van de openbare financiën
- het versterken van de financiële stabiliteit

Het toetreden tot dit Euro Plus Pact was verplicht voor de landen van de eurozone. Landen die de eenheidsmunt niet hebben, konden dit op vrijwillige basis doen. In totaal wordt dit Euro Plus Pact door 23 EU-lidstaten uitgevoerd.

De Six Pack

In het eindrapport van de Taskforce voor een versterkt economisch bestuur werd ook gepleit voor meer budgettaire discipline en een verbreding van het economische toezicht. Op basis van Commissievoorstellen werd in oktober een politiek akkoord bereikt tussen de Raad en het Parlement over een pakket van 6 regelgevende teksten, de zogenoemde *Six Pack*. Hierdoor werd onder meer een versterkt preventief en correctief budgettair luik van kracht. Een onderdeel daarvan vormt een meer tot actie dwingende buitensporigtekortprocedure, die naast het begrotingstekort nu ook rekening houdt met de schuldniveaus van de lidstaten. Daarnaast werd het economisch toezicht preventief en correctief versterkt met onder meer een macro-economische onevenwichtsprocedure. Beide procedures voorzien ook in sancties voor de landen van de eurozone die de nieuwe spelregels niet nakomen. Finaal werd ook een geheel van regels overeengekomen waaraan de nationale begrotingen moeten voldoen.

Versterking van de crisisbeheersingsinstrumenten

Nadat de Europese Raad van december 2010 reeds enkele algemene principes had vastgelegd over hoe het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) er moet uitzien, sloot de Europese Raad van 24-25 maart een akkoord over de bepalingen voor het functioneren van het ESM. Deze bepalingen werden in de verklaringen van 21 juli, 27 oktober en 9 december van de staats- en regeringsleiders van de eurozone nog verfijnd. De belangrijkste elementen ervan zijn:

- Het betreft een intergouvernementeel verdrag tussen de lidstaten van de eurozone dat in werking treedt zodra lidstaten die 90% van de

kapitaaltoezeggingen vertegenwoordigen het hebben geratificeerd. Het doel is dat het verdrag in werking zal treden in juli 2012.
- Het ESM streeft ernaar van de belangrijkste kredietbeoordelingsbureaus de hoogste rating (AAA) te krijgen.
- Het ESM beschikt over een totaal geplaatst kapitaal van € 700 miljard en een volstort kapitaal van € 80 miljard, waartoe België à rato van 3,4771% zal bijdragen. Daarnaast zal erop toegezien worden dat het ESM, samen met het bestaande tijdelijke noodfonds (Europese Faciliteit voor Financiële Stabiliteit - EFFS), over een kredietverleningscapaciteit van € 500 miljard zal beschikken.
- Het ESM biedt in het kader van een macro-economisch aanpassingsprogramma onder stringente voorwaarden financiële bijstand die wordt verstrekt in de vorm van leningen. Hierbij zal naar actieve deelname van het IMF worden gestreefd.
- Het ESM zal kunnen interveniëren op primaire en secundaire markten. Het zal de herkapitalisatie van financiële instellingen kunnen financieren en zal kunnen handelen op basis van een proactief programma.
- In regel wordt gestemd bij onderling akkoord. Daarnaast wordt ook een noodprocedure gecreëerd waarbij kan gestemd worden met een gekwalificeerde meerderheid die 85% van de kapitaaltoezeggingen vertegenwoordigt.

Verdere versterking van de economische unie

Tijdens de Europese Raad van 27 oktober werd aan Europees Raadsvoorzitter Herman Van Rompuy een mandaat gegeven om samen met Europees Commissievoorzitter Manuel Barroso en Eurogroep-voorzitter Jean-Claude Juncker een rapport op te stellen om te komen tot een grotere economische convergentie in de eurozone, het verbeteren van de begrotingsdiscipline en het verdiepen van de economische unie. Het doel hierbij was dit door te voeren met een beperkte verdragswijziging. In afwachting van het finale rapport werd tijdens een bijeenkomst van de staats- en regeringsleiders van de eurozone op 9 december onder meer beslist een nieuw begrotingspact af te sluiten. De onderhandelingen van dit verdrag werden reeds voor het jaareinde aangevat.

Als oprichtend land van de Europese Unie volgt België van nabij de werkzaamheden rond het versterken van de economische unie. Dit proces moet breed en evenwichtig worden opgevat. Alle belangrijke economische en sociale beleidsdomeinen moeten het voorwerp kunnen uitmaken van een beter gecoördineerd bestuur en nauwere samenwerking op Europees vlak. Het juiste evenwicht moet nagestreefd worden tussen een verantwoordelijke begrotingshuishouding enerzijds en méér solidariteit tussen de lidstaten. Dat voor Europa fundamentele debat heeft bovendien een belangrijke institutionele dimensie. Ons land bepleit hier het erkennen van de geëigende rol van de Europese instellingen en een maximaal valoriseren van de communautaire methode.

Herman Van Rompuy nam deel aan het debat op de regionale diplomatieke conferentie ter versterking van het economisch bestuur van de Europese Unie; (v.l.n.r. Liliane Bloem (DGE), Herman Van Rompuy, Steven Vanackere), 17 en 18 november 2011

De directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie speelt een belangrijke rol in het informeren en coördineren van de talrijke bij dit dossier betrokken Belgische instanties.

Het Europees nabuurschapsbeleid (ENB)

Het nabuurschapsbeleid van de Europese Unie kreeg in 2011 een bijzondere dimensie. De *lessons learned* en de noodzakelijke steun aan de nieuwe democratieën ten zuiden van de Middellandse Zee hadden tot gevolg dat het hele proces (in het zuiden én in het oosten) werd bijgesteld. Concreet betekent dat strengere voorwaarden en meer verantwoordelijkheid en ownership. Op basis van deze beginselen zal de EU voortaan extra steun verlenen aan de regeringen die onder meer politieke hervormingen doorvoeren, maar haar relaties afbouwen met wie de tegengestelde keuze maken. Deze nieuwe aanpak is opgenomen in de conclusies van de Raad Algemene Zaken van 20 juni en de Europese Raad van 24 juni.

Dit nieuwe partnerschap berust op vier hoofddoelstellingen met een grote onderlinge samenhang:
- de oprichting van duurzame democratieën bevorderen en ondersteunen
- de samenwerking op politiek en veiligheidsvlak opdrijven
- gedeelde en tewerkstellingsbevorderende groei ondersteunen
- de mobiliteit versoepelen maar tegelijk de noodzakelijke grensbeveiliging garanderen.

Partnerschap voor democratie en gedeelde welvaart (ENB voor het zuiden)
De realisatie van de doelstellingen van het nieuwe partnerschap met de Middellandse Zeelanden bracht diverse uitvoeringsmaatregelen met zich mee:
- herverdeling van de beschikbare middelen in

overleg met de landen in transitie (Tunesië, Egypte, Marokko, Jordanië) om beter tegemoet te komen aan de nieuwe prioriteiten;
- beschikbaarstelling van nieuwe fondsen (€ 350 miljoen) ter ondersteuning van de democratisering en de civiele maatschappij die voortaan op ruimere middelen zal kunnen rekenen;
- extra steun aan economische en sociale ontwikkeling via een verhoging van het plafond voor leningen van de Europese Investeringsbank (EIB) en een uitbreiding van de activiteiten van de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) in het Middellandse Zeegebied;
- onderhandelingen (op te starten in 2012) over diepe vrijhandelsovereenkomsten die commerciële uitwisselingen versoepelen en banen scheppen;
- onderhandelingen over mobiliteitspartnerschappen die het verkeer tussen mensen, vooral jongeren en zakenlui, versoepelen.

Om deze doelstellingen te coördineren en uit te voeren, zijn er per land taskforces gepland. Een eerste werd met succes gehouden op 28 en 29 september in Tunesië. Een tweede, ten voordele van Jordanië, zou begin 2012 moeten plaatsvinden. Ook nieuwe actieplannen worden momenteel voorbereid.

België steunt de nieuwe principes van het Europese nabuurschapsbeleid, met name een sterkere differentiëring, ownership en gedeelde verantwoordelijkheid. Het prijst ook de actie die de EU in 2011 ondernam ten aanzien van de nieuwe uitdagingen van de Arabische Lente. Ons land staat volledig achter de hulp en het toegenomen engagement van de Europese Unie in het Middellandse Zeegebied, maar pleit tegelijk voor verantwoord optreden inzake mobiliteit en commerciële openheid. Het rekent erop dat de Europese Unie zich soepel aanpast aan de veranderende en van land tot land verschillende situaties, maar ook uitkijkt niet met twee maten te meten.

Oostelijk Partnerschap
De top van het Oostelijke Partnerschap van 29 en 30 september in Warschau was een van de hoogtepunten van het Poolse EU-voorzitterschap. Daar werd een verklaring aangenomen die grotendeels de Belgische standpunten weerspiegelt. Deze punten zijn duidelijk afgesproken:
- geen vooruitzicht op toetreding voor de landen van het Oostelijke Partnerschap, hoewel een aantal lidstaten en partnerlanden erop hadden aangestuurd in de tekst toch nog een verwijzing naar een Europees perspectief over te houden;
- een visumliberalisering te gepasten tijde, zodra aan de eisen wordt voldaan;
- een bemoedigend signaal aangaande de handelskwesties, zonder dat de EU zich vastpint op een datum voor het sluiten van akkoorden;
- een herschikking van de financiële aanvragen in het kader van de aanstaande besprekingen van het *Multiannual financial framework.*

2011 was ook het jaar van de uitvoering van het Oostelijk Partnerschap. De onderhandelingen met het oog op de afsluiting van associatieovereenkomsten werden met alle landen van het Partnerschap, behalve Belarus, voortgezet. De onderhandelingen met Oekraïne werden afgerond. Ook de uitvoering van de eerste fase van de actieplannen gericht op de liberalisering van visa voor een kort verblijf voor Oekraïne en Moldavië (bestaande uit het opzetten en uitvoeren van een wetgevend kader dat de noodzakelijke voorwaarden garandeert op een beveiligde omgeving) stond in 2011 een jaar lang op de agenda.

Er werd herhaaldelijk gedebatteerd over de praktische toepassing van zogenoemde gemeenschappelijke waarden. De mislukte poging om op de top van Warschau een gemeenschappelijke verklaring aan te nemen over Belarus en de gevolgen van het Oekraïense politieke en rechtssysteem hebben allebei aangetoond dat er nog werk aan de winkel is alvorens de beginselen van het partnerschap kunnen worden toegepast.

Aldus blijft de kwestie van het vooruitzicht op toetreding van de partnerlanden ter discussie staan, aangezien een aantal lidstaten vasthouden aan de gedachte om bepaalde landen van het Oostelijke Partnerschap dat vooruitzicht te bieden.

Het meerjarig financieel kader

2011 stond voorts in het teken van een andere belangrijke fase voor de toekomst van de Europese Unie. De Europese Commissie heeft immers haar eerste voorstellen gedaan voor het toekomstige financieel kader 2014-2020. Het financieel kader legt voor de komende zeven jaar de middelen vast waarover de Europese Unie kan beschikken om haar beleid te financieren (Onderzoek & Ontwikkeling, infrastructuurprojecten, Gemeenschappelijk Landbouwbeleid, Cohesiebeleid, extern optreden van de Unie, Europees burgerschap ...). Het financieel kader is dus de financiële weergave van de politieke beleidsdoelstellingen van de EU.

Het kader bepaalt welke maximumbedragen in deze of gene sector mogen worden besteed. Dat betekent niet dat elke enveloppe volledig zal worden opgebruikt. Werken met maximumbedragen (uitgavenplafonds) sluit zelfs het geringste tekort in de Europese begroting uit.

De Commissie denkt er ook aan de financiering van de Europese Unie ingrijpend te hervormen. Momenteel wordt de Unie vooral gefinancierd met de bijdrage van elke lidstaat (evenredig aan zijn welvaart) en met de douanerechten die aan de grenzen van de Unie worden geïnd. De Commissie wil dit mechanisme hervormen en nieuwe 'eigen middelen' invoeren, met name een nieuwe heffing op financiële transacties. Op die manier zou de financiële wereld moeten meebetalen voor het Europese beleid.

Het financieel kader en de financiering van de Unie worden onderhandeld onder de 27 EU-lidstaten. Zo krijgt elk land de kans zijn prioriteiten en bekommernissen te uiten.

België laat zich niet onbetuigd op de onderhandelingen over het financieel kader. Een ambitieuze Europese begroting is voor ons land uiterst belangrijk om de economie te doen heropleven. De Europese begroting is immers hoofdzakelijk een investeringsbegroting die de groei kan stimuleren en banen creëren.

Het is de taak van de directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie van de FOD de onderhandelingen op Belgisch niveau te coördineren. Zo deelt ze de standpunten van de Belgische instanties, de gefedereerde entiteiten en vooral de burger mee aan de diverse Europese fora.

Uitvoering van het Verdrag van Lissabon en samenwerking met de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO)

In 2011 werd de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) operationeel, het Europese corps diplomatique ten dienste van de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en het Veiligheidsbeleid, mevr. Catherine Ashton. Na 2010 en de goedkeuring van de juridische teksten kon de EDEO-structuur worden opgezet. De leidende functies werden vanaf eind december 2010 benoemd en de overdracht van het personeel komende van de Commissie en de Raad nam een aanvang op 1 januari 2011. Vervolgens werd het organigram aangevuld naarmate de rekrutering vorderde. Eind 2011 telt de EDEO ruim 1.600 personeelsleden, komende van de Commissie, de Raad en de lidstaten. Een netwerk van delegaties vertegenwoordigt de Europese Unie in de wereld; 125 zijn gevestigd in derde landen en 8 bij de internationale organisaties. Vandaag detacheert België een dozijn diplomaten bij de EDEO, waarvan de helft in Brussel en de andere helft bij de delegaties in het buitenland.

Voor België betekende het einde van het EU-voorzitterschap niet het einde van de prioritaire uitvoering van het Verdrag van Lissabon, en meer bepaald de oprichting van de EDEO, wel integendeel! Met zijn Beneluxpartners heeft België in april constructief meegeholpen de werking van de EDEO te verbeteren en de interactie met de lidstaten, die aan de basis ervan liggen. Op die basis werd in het voorjaar een proces opgestart dat leidt tot de opstelling van richtlijnen voor de samenwerking tussen de EDEO en de lidstaten. In december werd een nieuwe bijdrage, uitgewerkt met 11 andere partners, doorgestuurd naar de Hoge Vertegenwoordiger, voor haar jaarverslag en in afwachting van de evaluatie in 2013 van de beschikking uit 2010 die de EDEO heeft opgericht.

Ook op de internationale fora is vooruitgang geboekt. De Algemene Vergadering van de VN nam in mei een resolutie aan die de EU-delegatie toestemming gaf het woord te nemen samen met de vertegenwoordigers van de regionale groepen en niet meer op het eind van het debat, na de lidstaten, zoals haar statuut van waarnemer het voorschreef. Trouwens, deze bepaling gaf Europees Raadsvoorzitter Herman Van Rompuy de gelegenheid voor het eerst, samen met de staat- en regeringsleiders, de EU-toespraak te houden op de opening van de 66e zitting in september 2011.

De oprichting van een Europese diplomatieke dienst is een ware uitdaging. Voor het eerst in de geschiedenis hebben landen immers besloten een niet-nationaal corps diplomatique op te richten dat hen vertegenwoordigt. Dat is een werk van lange adem door zijn omvang en ambitie, maar de EDEO kan erop vertrouwen dat België alle nodige steun zal verlenen.

Achteruitgang in de omzetting en stijging van het aantal Belgische omzettingsakten

België is als EU-lidstaat verplicht de richtlijnen binnen de vastgestelde tijdslimiet om te zetten in de nationale rechtsorde. De FOD volgt als coördinerende administratie de omzetting van richtlijnen op. De omzetting zelf is de taak van de verschillende overheden die bevoegd zijn voor het domein waarop de richtlijnen van toepassing zijn.

Er wordt op Europees en Belgisch vlak een achteruitgang vastgesteld in de omzetting van richtlijnen. De Europese Commissie maakte in het 23e scorebord van de interne markt de cijfers van 10 mei 2011 bekend. De EU-lidstaten hebben volgens haar berekeningen een gemiddeld deficit van 1,2% niet-omgezette richtlijnen. Het EU-gemiddelde overstijgt de 1%-EU-norm voor het eerst sinds mei 2008. De stijging van het aantal om te zetten richtlijnen, de complexiteit van vele van deze richtlijnen en de korte tijdslimieten voor richtlijnen in de financieel-economische sector in het licht van de crisis verklaren deze achteruitgang.

Het intensieve karakter en de complexiteit van de omzetting wordt aangetoond door een stijging van het aantal wetgevende of reglementaire akten, die de Belgische overheden namen. In 2011 meldde ons land 433 wetgevende of reglementaire akten aan de Europese Commissie. In 2009 waren dat er 251.

Van de 143 richtlijnen die in 2011 of voordien moesten worden omgezet, finaliseerde ons land er 120 in 2011 en was er een achterstand van 23 niet-omgezette richtlijnen.

Drastische vermindering van het aantal inbreukprocedures van de Commissie tegen België

In 2010 en 2011 werden maatregelen genomen om het hoge aantal inbreukprocedures van de Commissie tegen ons land wegens de conformiteit van de omzetting of de toepassing van het EU-recht te verminderen. Nadruk werd hierbij gelegd op preventie, proactiviteit, planning en sensibilisering. Dit leidde in 2011 tot een aanzienlijke vermindering van het aantal inbreukprocedures van de Commissie tegen België.

De Belgische beslissing om op 3 januari toe te treden tot het pilootprogramma van de Commissie inzake het beheer van de pre-inbreukfase (hierna EU pilot) past in dit beleid. Het komt er immers op aan om het aantal nieuwe inbreuken tegen België te beperken. Het verkeer tussen België en de Commissie in het kader van EU-pilot leidde tot een oplossing van zaken die anders aanleiding zouden gegeven hebben tot de opening van een inbreuk. De doelstelling werd gehaald, want het aantal nieuwe inbreuken om andere redenen dan wegens omzettingsvertraging daalde van 36 naar 7 zaken.

Minister Oliver Chastel op een workshop rond internemarktrecht

Voorts werden de bestaande inbreuken in de interne markt in 2011 met 35% afgebouwd van 109 naar 71 inbreukprocedures. De inbreukprocedures moeten zo veel mogelijk beperkt worden tot die dossiers waar er een betwisting bestaat tussen België en de Commissie. De bovengenoemde 35% zijn grotendeels inbreukprocedures waar de Belgische overheden het standpunt van de Commissie aanvaardden en maatregelen namen om zich in orde te stellen met het Europees recht.

De vertegenwoordiging van België voor het Hof van Justitie van de Europese Unie

Via zijn tussenkomsten voor het Hof van Justitie van de Europese Unie in Luxemburg probeert België zowel zijn belangen te verdedigen als onrechtstreeks de interpretatie en de toepassing van het Europees recht te beïnvloeden.

In 2011 was België erg actief voor de Europese rechtsinstanties. Zo was het op 31 december betrokken in 76 hangende zaken voor het Hof. (+ 1EFTA)

Er was een daling van het aantal beroepen wegens niet-nakoming, door de Europese Commissie ingesteld tegen België wegens een verkeerde toepassing van het Europees recht of de onjuiste omzetting van Europese richtlijnen door ons land (9 beroepen tegen België op 31 december 2011, tegenover 11 op 31 december 2010).

De tussenkomsten van België voor het Hof betreffen trouwens vooral prejudiciële procedures, namelijk wanneer een rechter van een lidstaat een beroep doet op het Hof van Justitie voor een interpretatie of geldigheid van een bepaling van Europees recht (56 hangende zaken op 31 december 2011). Wat de prejudiciële tussenkomsten voor het Hof betreft, staat ons land 5e van de 27 lidstaten, op een gedeelde plaats met Frankrijk en vóór lidstaten als Spanje en Polen.

Naast deze twee hoofdcategorieën van rechtszaken heeft België ook een beroep ingediend tot nietigverklaring van een beslissing van de Commissie die landbouwsubsidies als staatsteun bestempelde en de terugbetaling ervan eist. Voorts is ons land betrokken bij twee hogere voorzieningen tegen beslissingen van de rechtbank betreffende de uitzendrechten van de World Cup en de Eurocup Voetbal. Tot slot is ons land ook meermaals opgetreden in rechtstreekse beroepen om andere lidstaten of instellingen te ondersteunen, zoals de Raad in het kader van een beroep tot nietigverklaring van zijn beslissing om nauwere samenwerking toe te staan op het vlak van octrooien. (6 nog hangende tussenkomsten op 31 december 2011).

Nadere inlichtingen omtrent de tussenkomsten van België als lidstaat bij de Europese rechtsinstanties vindt u in het jongste activiteitenverslag van de dienst J2.2, uitgegeven door ons departement.

3. België in multilateraal verband

OESO

Op de ministeriële bijeenkomst van mei onder Amerikaans voorzitterschap stelde de OESO, ter gelegenheid van haar 50e verjaardag, haar toekomstvisie voor : een beter beleid nastreven voor een betere wereld, een nieuw ontwikkelingsparadigma invoeren en zich opwerpen als een waarachtig wereldwijd netwerk voor publieke actie.

Geen geringe uitdaging in het licht van de economische vooruitzichten die eind 2011 werden bekendgemaakt en die wijzen op een algemene economische vertraging wereldwijd, waardoor alle lidstaten genoodzaakt zijn snel de gepaste begrotings- en structurele maatregelen te nemen. In deze specifieke context pleitte België, bij de OESO én op andere multilaterale fora, voor een strikte begrotingsdiscipline bij die organisaties.

De jongste economische studie over België, verschenen in juni, werd in Brussel voorgesteld door de secretaris-generaal van de OESO, Angel Gurria, en door premier Yves Leterme. Deze kwam eind 2011 naar het secretariaat-generaal van de OESO, als adjunct-secretaris-generaal, belast met de portefeuille sociale zaken en governance.

De hervorming van het IMF

De hervorming van de bestuursorganen van het IMF, afgesproken op de top van staats- en regeringsleiders van de G20 in Zuid-Korea, gaat door. Zoals bekend, voorziet dit akkoord met name in een herziening van het stemrecht, ten voordele van de opkomende landen en 'twee Europese zetels voor ontwikkelde landen' minder in de Raad van bestuur. In dat verband heeft België intensief onderhandeld om de landengroep in de Raad overeind te houden, maar tot nu toe hebben die onderhandelingen niet geleid tot een voor alle leden van die landengroep aanvaardbaar voorstel.

G20

Hoeft het nog gezegd dat België niet bij de G20 behoort, hoewel het wel deel uitmaakt van de 25 grootste economieën ter wereld?
Ons land is er officieel vertegenwoordigd via de Europese instanties waarvan sprake in het Verdrag van Lissabon.
De FOD meent dat, gezien de evolutie die de werkzaamheden van de G20 doormaken, onder meer onder Frans voorzitterschap in 2011, de Commissie de G20-aangelegenheden meer horizontaal zou moeten aanpakken en nauwer contact zou moeten onderhouden met de lidstaten, niet alleen na maar vooral zelfs vóór de vergaderingen, om alle lidstaten bij het proces te betrekken.

Ontwapening en non-proliferatie

Nucleaire non-proliferatie
2011 was een overgangsjaar tussen de laatste toetsingsconferentie van het Non-proliferatieverdrag in 2010 en de aanvang van de nieuwe cyclus van internationale bijeenkomsten in 2012. De belangrijkste dossiers werden wel continu opgevolgd: de inwerkingtreding van het nieuwe START-verdrag tussen Rusland en de Verenigde Staten, de ernstige risico's op proliferatie van landen als Iran en Noord-Korea, alsook de perspectieven op internationale nucleaire samenwerking voor vreedzame doeleinden. Dit laatste element werd uiteraard sterk beïnvloed door het nucleaire ongeval in Fukushima, dat tot snelle internationale actie leidde.
België blijft een sterk voorstander van een snelle inwerkingtreding van het Verdrag op het verbod op kernproeven en wenst ook dat de Ontwapeningsconferentie in Genève werk maakt van onderhandelingen over een evenwichtige agenda, waarbij de grootste aandacht uitgaat naar een nieuw verdrag dat een einde zou maken aan de aanmaak van nieuw kernwapenmateriaal.
In juli had in Brussel een belangrijk internationaal seminarie plaats, georganiseerd door de EU, rond het thema van een Midden-Oosten vrij van kernwapens en andere massavernietigingswapens. Alle landen van de regio waren hierop aanwezig. Hierover zal in 2012 een internationale conferentie plaatsvinden in Finland, in uitvoering van een beslissing genomen op de Toetsingsconferentie van het Non-proliferatieverdrag in 2010.

Chemische wapens
België heeft steeds groot belang gehecht aan de correcte en tijdige uitvoering van de verplichtingen vervat in de Conventie over het verbod op chemische wapens. Ons land was tijdens de Eerste Wereldoorlog

het eerste slachtoffer van het gebruik van zulke wapens. Wij steunen dan ook volop de rol toebedeeld aan de Organisatie voor het Verbod op chemische wapens. Op 11 november heeft de directeur-generaal van deze organisatie deelgenomen aan de herdenkingsmanifestatie in Ieper.

Biologische wapens
België speelde een actieve rol in de voorbereiding en uitvoering van de 7e Herzieningsconferentie van het Biologische Wapenverdrag (BTWC) in december. De EU nam hierover, mede onder impuls van ons land, een uitgebreid gemeenschappelijk standpunt aan. De FOD organiseerde in samenwerking met de Belgische Biosafety Associatie in juni een seminar voor industriële stakeholders zoals de biotech- en farmaceutische industrie en hun sectorfederaties. Het innovatieve voorstel dat voortkwam uit dit seminar, namelijk het verbeteren van *biosafety* en *biosecurity* door middel van aangepaste industriële kwaliteitsstandaarden, vond zijn weg naar het finale document van de Herzieningsconferentie. Over het thema werd ook een *Egmont Paper* gepubliceerd.

Gedragscode voor ruimteactiviteiten
België heeft in de Europese Unie zijn schouders gezet onder het ontwerp van Gedragscode voor Ruimteactiviteiten. Dat zal in 2012 op een vergadering van internationale experts, waar alle geïnteresseerde landen aan kunnen deelnemen, worden besproken, met de bedoeling dat iedereen de Code onderschrijft. De Code bevat vertrouwensmaatregelen tussen de partijen en een officiële informatieuitwisseling aangaande allerlei ruimteactiviteiten.

Strijd tegen antipersoonsmijnen en clustermunitie
Het opmerkelijkste feit in 2011 was dat België opnieuw voorzitter was van de Contactgroep voor de universele toepassing van de Conventie op het Verbod van antipersoonsmijnen, beter bekend als de Conventie van Ottawa.
België zal de actie coördineren van de verdragspartijen en de ngo's om de beginselen van humanitair internationaal recht te promoten en ervoor zorgen dat de komende jaren nieuwe landen tot de Conventie toetreden. Op de 11e Conferentie van de Verdragspartijen eind 2011 in Phnom Penh werd een strategie in die zin aangenomen.

Tegelijk werkte België voort aan de correcte uitvoering van de recente Conventie inzake Clustermunitie, die in augustus 2010 van kracht werd. Concreet betekent dat dat ons land de eerste aanvangsrapporten analiseerde die door de verdragspartijen zijn ingediend op basis van een ad-hocformulier opgesteld door België. Op de 2e conferentie van de verdragspartijen van september in Beiroet, heeft België voorgesteld om op basis van de bijdragen van alle geïnteresseerde actoren een gids uit te werken voor een correct gebruik van het rapporteringsformulier. Dat zal officieel voorgelegd worden in de loop van 2012. Voorts heeft België bijgedragen aan de universele toepassing van de Conventie inzake Clustermunitie, vooral op het Europese continent.

Internationaal Wapenhandelsverdrag
België nam in de loop van 2011 actief deel aan de twee onderhandelingssessies over een nieuw juridisch instrument van de VN over de internationale wapenhandel.
Ons land verdedigt, samen met de EU-partners, een zo ambitieus mogelijk verdrag dat meer responsabilisering moet creëren op het vlak van de wapenhandel wereldwijd. Hierover wordt ook intensief overlegd met het maatschappelijk middenveld.

Strijd tegen illegale handel in militaire vuurwapens (kleine en lichte wapens)
De expertmeeting in het kader van het VN-Actieprogramma tegen de illegale handel in kleine en lichte wapens (UN PoA) van juni stond in het teken van markering, registratie en tracering van vuurwapens. Dankzij een geslaagde interdepartementale coördinatie met onder andere de Proefbank van Luik en de politie, kon ons land hierover een uitgebreid rapport voorleggen en actief aan de vergadering deelnemen.

Responsibility to Protect (R2P)

De Verenigde Naties willen met *Responsibility to Protect* (*R2P*) gruweldaden zoals in Rwanda en Srebrenica voorkomen. Op de wereldtop van 2005 werd de norm eensgezind door de wereldleiders aanvaard. R2P koppelt de nationale soevereiniteit aan de verantwoordelijkheid om burgers te beschermen tegen genocide, oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en etnische zuiveringen. Deze verantwoordelijkheid bevat taken als preventie, bescherming en herstel. Wanneer een land hierin te kort schiet, is het aan de internationale gemeenschap om maatregelen te treffen. R2P stoelt op drie pijlers:
- Iedere natie is verplicht haar eigen bevolking te beschermen tegen de vier gegeven misdaden.
- De internationale gemeenschap bouwt capaciteit uit en biedt ondersteuning aan daar waar het nodig is.
- De internationale gemeenschap moet tijdig optreden als de twee voorgaande pijlers falen.

We mogen het belang van de eerste en de tweede pijler niet uit het oog verliezen. R2P legt namelijk de nadruk op het voorkomen van de vier misdaden en is niet louter te herleiden tot een militair ingrijpen. Een internationale interventie is een laatste optie en verreist een mandaat van de VN.

De Belgische inbreng in Libië
In het voorjaar van 2011 ontstonden rellen in Libië. De opstandelingen eisten het aftreden van hun leider Kadhafi. Hij probeerde het verzet met geweld te onderdrukken, waarbij de mensenrechten herhaaldelijk werden geschonden. De VN nam op 26 februari resolutie 1970 aan, waarin duidelijk wordt verwezen naar R2P. De resolutie wees de Libische leider op zijn verantwoordelijkheden en zette hem

door middel van sancties onder druk. De situatie in Libië verbeterde niet. Twee weken later nam de VN een bredere resolutie aan, namelijk resolutie 1973. De derde pijler van de R2P stond hier centraal: met uitzondering van grondtroepen mocht de internationale gemeenschap alle noodzakelijke maatregelen nemen om de Libische bevolking te beschermen tegen Kadhafi's razernij. R2P was de wettiging voor de militaire interventie die kort nadien startte. Ook België nam deel aan deze operatie met zes F-16's en de mijnenveger Narcis.

Libië was niet de eerste case waarin R2P gehanteerd werd, maar het was wel de meest verregaande en zichtbare toepassing. Dat heeft implicaties op de wijze waarop men R2P ervaart. Vandaag associëren velen de norm enkel met de derde pijler, namelijk een interventie. Men stelt de verdienste van militaire operaties in vraag omdat deze eveneens slachtoffers en vernieling veroorzaken. Daarnaast poneren landen als Rusland en China dat R2P voor het Westen een instrument is om een regimewijziging af te dwingen. Op basis van deze waarnemingen lanceerde Brazilië een oproep voor *Responsibility while protecting*. Zij leggen hierin de nadruk op preventie en het uitputten van alle vreedzame middelen. Een militaire operatie moet het VN-mandaat respecteren. Minimaal gebruik van geweld en maximale verantwoordelijkheidszin zijn volgens de Brazilianen onmisbaar.

Het *Global Centre for the Responsibility to Protect (GCR2P)*, gevestigd in New York, erkent enkele uitdagingen voor de toekomst. In eerste instantie willen ze het concept R2P verduidelijken. Een tweede uitdaging is veeleer institutioneel: de nodige capaciteit en planning van overheden en intergouvernementele organisaties ontbreekt. Dat moet veranderen. Spanje, dat een R2P-draaiboek uitwerkte, wordt vaak als rolmodel voor R2P vermeld. Een brede internationale consensus en consistentie in de toepassing van R2P is een derde werkpunt.

Hoewel R2P niet vrij is van controverse, blijft het vandaag de meest geschikte aanpak om burgers te beschermen tegen genocide, oorlogsmisdaden, misdaden tegen de menselijkheid en etnische zuiveringen.

Universele Periodieke Doorlichting (UPR)

De hoofdprioriteit van België in 2011 was de voorstelling van zijn Universele Periodieke Doorlichting op 2 mei. Ter herinnering, de Universele Periodieke Doorlichting is een mechanisme van de Mensenrechtenraad van de Verenigde Naties dat om de vier jaar de mensenrechtensituatie in elke VN-lidstaat controleert. Tijdens dat onderzoek stellen de andere landen vragen en doen ze aanbevelingen aan het geëvalueerde land, op basis van het verslag dat het land zelf heeft opgesteld, een VN-verslag met de aanbevelingen van de mensenrechtenorganen en een verslag van organisaties van het maatschappelijk middenveld. De Belgische delegatie werd voorgezeten door minister Steven Vanackere, het bewijs dat ons land veel belang hecht aan dit instrument van de Mensenrechtenraad. België kreeg 121 aanbevelingen, waarvan het er 88 aanvaardde, met name de oprichting van een nationale instelling voor mensenrechten en de bekrachtiging van bijkomende protocollen bij de conventie tegen foltering en bij het pact inzake economische, sociale en culturele rechten. Voorts ook voorstellen voor verbetering - meestal al in uitvoering - op het vlak van justitie, gevangenissen, asiel, de strijd tegen alle vormen van discriminatie, rechten voor vrouwen, kinderen, holebi's en gehandicapten. Alle Belgische instanties, zowel de federale als de gemeenschappen en de gewesten, hielpen mee aan deze oefening, waar ook de organisaties uit het maatschappelijk middenveld nauw bij betrokken waren en blijven.

In dat zelfde UPR-verband deed België aanbevelingen aan deze landen: Oeganda, Tanzania, Zimbabwe, Soedan, Somalië, Sierra Leone, Niger, Rwanda, Syrië, Georgië, Birma/Myanmar, Singapore, Thailand, Denemarken, Hongarije, Australië, Letland, Litouwen, Estland, Haïti, Venezuela, Suriname en Saint Vincent en de Grenadines, hetzij 23 landen op de 48 die in 2011 werden geëvalueerd.

Als lid van de Mensenrechtenraad bleef België ijveren voor de bescherming en universele toepassing van de mensenrechten, met name betreffende de situatie in Libië, Syrië, het Midden-Oosten, Belarus, Soedan, Centraal-Afrika en de landen die na de Arabische Lente in transitie zijn. Voorts lag ons land mee aan de basis van een grotere vrijheid van godsdienst en overtuiging, van vereniging en vergadering, de uitbouw van het rechtsstelsel na een conflictsituatie, de strijd tegen de straffeloosheid en de toepassing van resoluties 1.325 e. v. van de VN-Veiligheidsraad betreffende vrouwen, vrede en veiligheid. In dat verband evalueerde België op 12 december zijn nationaal actieplan 'Vrouwen, vrede en veiligheid' en zal het extra inspanningen leveren om de rechten van vrouwen in de wereld en hun aandeel in de veiligheid te stimuleren.

België bekroonde zijn niet-aflatende inspanningen voor de rechten van de holebi's met een dubbel succes. De Mensenrechtenraad nam voor het eerst een resolutie 'mensenrechten, seksuele geaardheid en genderidentiteit' aan, een sleutelfase in de strijd tegen de criminalisering van de holebi's, dankzij onder meer het Belgische diplomatieke lobbywerk. Dankzij ons land kreeg de *International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association* (ILGA), een niet-gouvernementele organisatie die de rechten van de holebi's verdedigt, gevestigd in Brussel, voorts het statuut van waarnemer bij de Economische en Sociale Raad van de VN.

In 2011 was België de initiatiefnemer en organisator van drie campagnes van de Europese Unie, één voor de afschaffing van de doodstraf, één tegen gedwongen huwelijken en één voor de bekrachtiging van twee protocollen bij de internationale conventie over kinderrechten. Tegelijk werkte België mee aan

de opstelling van een derde bijkomend protocol bij deze conventie. Bovendien organiseerde ons land in de Verenigde Naties twee evenementen ten voordele van de afschaffing van de doodstraf, het ene in de marge van de Mensenrechtenraad en het andere ter gelegenheid van de werelddag tegen de doodstraf in Genève.

Tot slot bleef de strijd tegen racisme, vreemdelingenhaat en alle vormen van discriminatie een van de Belgische prioriteiten, alsook het fenomeen van kinderen en seksueel geweld in gewapende conflicten. Zo nam op 22 september minister Steven Vanackere deel aan de herdenking van de 10e verjaardag van het Durbanproces en op 23 september aan een minitop over de strijd tegen seksueel geweld in gewapende conflicten, georganiseerd door de speciale vertegenwoordigster van de Verenigde Naties Margot Wallström in de marge van de 66e Algemene Vergadering in New York.

Zetelakkoorden

Een internationale gouvernementele organisatie die in België zijn zetel of een verbindingsbureau bij een andere organisatie, bijvoorbeeld de Europese Unie, wenst te vestigen of openen, kan België verzoeken de organisatie een bevoorrechte status toe te kennen. De op het internationale niveau gebruikelijke voorrechten en immuniteiten zijn ingeschreven in een zetelakkoord. Vorig jaar werd de bestaande modeltekst die België als gaststaat hanteert, grondig herzien en gemoderniseerd. De FOD werkte actief mee aan de totstandkoming van deze nieuwe modeltekst van de zetelakkoorden.

Benelux-samenwerking

Gevolggevend aan de vernieuwde dynamiek van de Benelux-samenwerking en ter uitvoering van het Protocol inzake voorrechten en immuniteiten van de Benelux-Unie heeft België zich ingespannen om een bilateraal zetelakkoord met de Benelux-Unie uit te werken. Dit ontwerp-zetelakkoord kwam tot stand na intense onderhandelingen. De FOD heeft zich ingespannen om een evenwichtig akkoord aan de Benelux-Unie voor te stellen.
Daarnaast zijn de werkzaamheden rond de organisatie en de werking van het Benelux Gerechtshof afgerond en is het Wijzigingsprotocol klaar voor ondertekening. De FOD heeft zich actief ingezet tijdens de onderhandelingen.

Commissie voor Internationaal Recht (CIR)

Tijdens de werkzaamheden van de VN-Zesde Commissie wordt het jaarlijkse verslag van de Commissie voor Internationaal Recht besproken. België is tijdens de besprekingen van de verschillende hoofdstukken van het verslag van de 63e zitting op drie punten mondeling tussengekomen. Het betreffen volgende thema's:
- uitzetting van buitenlanders
- Aut dedere aut judicare
- Immuniteit van de overheidsvertegenwoordigers van het buitenlandse strafhof
- Immuniteit van rechtsmacht in strafzaken van de vertegenwoordigers van vreemde staten

Deze interventies kwamen tot stand dankzij de samenwerking tussen de directie-generaal Juridische Zaken van de FOD en de verschillende Belgische rechtsfaculteiten.

4. De Belgische Ontwikkelingssamenwerking

Nieuwe samenwerkingsprogramma's met drie partnerlanden

In 2011 ondertekende België nieuwe indicatieve samenwerkingsprogramma's (ISP) met Vietnam, Rwanda en de Palestijnse Autoriteit. De drie samenwerkingsprogramma's samen belopen een totaalbedrag van 291,6 miljoen euro. Ons land streeft in zijn nieuwe ISP's hoofdzakelijk naar verdere specialisatie in sectoren waarin het door ervaring een meerwaarde te bieden heeft en continuïteit met vorige inspanningen.

Rwanda
In het gros van de partnerlanden kiest de Belgische Ontwikkelingssamenwerking ervoor haar interventies te beperken tot twee sectoren. Het is beter bepaalde zaken goed te doen, dan veel verschillende zaken slechts half te doen. Sectorspecialisatie heet zoiets. Maar in Centraal-Afrika, waar België reeds lang lokale expertise heeft opgebouwd, kiest België ervoor om in drie sectoren aanwezig te zijn.

In het nieuw ISP met Rwanda gaat België zich in de periode 2011-2014 dus concentreren op drie sectoren: gezondheidszorg, energie en decentralisering. De totale som van het akkoord beloopt 160 miljoen euro over 4 jaar. Het vorige ISP (2007-2010) bedroeg 145 miljoen euro. Rwanda krijgt dus 15 miljoen euro meer toegestoken dan in de vorige 4-jarige periode. Het gros van de 160 miljoen gaat naar gezondheidszorg en energie. Beide sectoren worden voor 55 miljoen euro gefinancierd.

Het nieuwe akkoord heeft speciale aandacht voor goed bestuur (governance). Door te investeren in 'decentralisering', toont België dat governance en democratie belangrijke aspecten zijn van zijn ontwikkelingsbeleid. De aanpak moet bijzondere aandacht besteden aan participatie, transparantie en verantwoording.

De bilaterale samenwerkingsprogramma's hechten steeds meer belang aan politiek en economisch bestuur en mensenrechten, zowel bij het bepalen van het budget als via specifieke ondersteuning of politieke dialoog. In het ISP met Rwanda heeft België een systeem van 'aanmoedigingsbedragen' opgenomen. Doel is om hervormingen en vooruitgang op het vlak van governance, dat een onmisbaar element is voor ontwikkeling, te stimuleren.

Vietnam
Het nieuwe samenwerkingsprogramma is een versterking van onze coöperatie met Vietnam, het enige Aziatische partnerland van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking. Het akkoord beloopt een bedrag van 60 miljoen euro voor de periode 2011-2015. De hernieuwde samenwerking legt de nadruk op de hervorming van de overheidsadministratie en op water en sanitaire voorzieningen, sectoren waarin België al actief is en die erg belangrijk zijn voor Vietnam.

De Vietnamese maatschappij wordt gekenmerkt door snelle industrialisering en verstedelijking en is zeer kwetsbaar voor de gevolgen van de klimaatverandering. Een coherent beleid op het vlak van water, afvalverwerking en stadsplanning is dan ook onontbeerlijk. Door te investeren in water en sanitaire voorzieningen draagt België hier sterk aan bij.

De modernisering van de overheidsadministratie is een belangrijke hervorming voor 'beter bestuur', een onmisbaar onderdeel van een duurzame socio-economische ontwikkeling. Capaciteitsversterking is dan ook een belangrijk onderdeel van het nieuwe ISP. Het doel is de institutionele en organisatorische capaciteiten in de centrale ontwikkelingssectoren geleidelijk te versterken.

In het kader van de gedelegeerde samenwerking wordt ook een bijdrage gereserveerd voor een programma van de Verenigde Naties. Het VN-programma moet Vietnam ondersteunen om de parlementaire opvolging en controle te verbeteren, de strijd tegen corruptie op te voeren en de betrokkenheid van de burgers, de media en het lokale middenveld te verhogen.

De Palestijnse Autoriteit
In 2008 tekende België een samenwerkingsprogramma van 50 miljoen euro met de Palestijnse Autoriteit. Daarbij lag de nadruk op onderwijs en lokaal bestuur. Het nieuwe programma (2012-2015) beloopt met zijn 71,6 miljoen ruim 20 miljoen euro (40%) meer dan het vorige Indicatieve Samenwerkingsprogramma

(ISP). Door aanwezig te blijven in dezelfde twee concentratiesectoren (onderwijs en lokaal bestuur) verzekert België de continuïteit met zijn vorige ontwikkelingsinspanningen in de Palestijnse Gebieden.

Met de 33 miljoen euro voor onderwijs zullen vooral scholen worden gebouwd en de kwaliteitsverbetering van het onderwijs worden ondersteund. Deze hulp zal worden verstrekt via de *Joint Financing Agreement* en het Strategisch Plan voor de Ontwikkeling van het Onderwijs.

De 20 miljoen euro voor lokaal bestuur moet de lokale Palestijnse overheden in staat stellen hun eigen ontwikkelingsbeleid effectief uit te voeren aan de hand van het *Municipal Development Program* en moet leiden tot de heropleving van de lokale economie. In deze sector zal ook gewerkt worden aan de regeneratie van historische dorpskernen.

Voor de gedelegeerde samenwerking werd 14 miljoen euro gereserveerd voor armoedebestrijding via het PEGASE-fonds van de Europese Commissie (9 miljoen), rioolwaterverwerking in Gaza via de Wereldbank, een milieuproject van UNDP en een interventie van UN Habitat in Oost-Jerusalem. België vindt het belangrijk, net als de EU, om aanwezig te zijn in alle regio's van Palestina, dus ook in zone C op de Westelijke Jordaanoever, Oost-Jeruzalem en de Gazastrook.

België verleent ook aanzienlijke financiële steun aan de Palestijnse Gebieden via UNRWA (het VN-agentschap voor de Palestijnse vluchtelingen in de regio), humanitaire hulpacties en ngo's.

België heeft een Indicatief Samenwerkingsprogramma (ISP) lopen met de Palestijnse Autoriteit

4e Staten-Generaal van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking

De Staten-Generaal zijn een jaarlijks forum van de Belgische Ontwikkelingssamenwerking voor beleidsmakers, overheidsactoren, civiele maatschappij, politici en academici. Opzet van het forum is te informeren over de internationale inspanningen voor ontwikkeling en na te denken over het Belgische ontwikkelingsbeleid.

Het zijn budgettair moeilijke jaren, er is geen enkele garantie dat de socio-economische vooruitgang van de voorbije 50 jaar definitief is verworven en we worden geconfronteerd met een snel veranderende wereld met nieuwe uitdagingen, nieuwe ontwikkelingen en nieuwe spelers. In deze context moet ook de ontwikkelingssamenwerking haar specifieke rol in vraag stellen en zich meer dan ooit kunnen bewijzen.

Vandaar de keuze 'Recente tendensen in de internationale inspanningen voor ontwikkeling' als centraal thema voor de Staten-Generaal 2011. Dit thema kwam aan bod in de voormiddag in een plenair debat. In de namiddagsessie gingen werkgroepen dan meer gericht het debat aan rond twee specifieke thema's:

- Naar een nieuwe rol voor de private sector?
- Humanitaire hulp en structurele ontwikkelingshulp – Convergerende agenda's?

Sprekers waren onder andere Kristalina Georgieva (Europees commissaris voor internationale samenwerking en humanitaire hulp), Brian Atwood (voorzitter van het Comité voor Ontwikkelingshulp OESO-DAC) en Piet Vanthemsche (voorzitter Boerenbond en Agricord).

Het 4th High Level Forum on Aid Effectiveness, dat in december plaatsvond in Busan © UN Eskinder Debebe

Busan: werken aan doeltreffende hulp

Begin december kwam de internationale gemeenschap bijeen in Busan op het vierde *High Level Forum on Aid Effectiveness*. Busan was een zoveelste scharniermoment in de zoektocht naar doeltreffende ontwikkelingssamenwerking. Een nieuw globaal partnerschap is het resultaat, inclusief nieuwe actoren zoals Brazilië en China. België leverde concrete bijdragen op het vlak van fragiele staten, gender, hulparchitectuur en privésector. We zetten de belangrijkste zaken op een rijtje:

- Het slotdocument *Busan Partnership for Effective Development Cooperation* (Partnerschap voor Doeltreffende Ontwikkelingssamenwerking) luidt een periode in waarbij we ontwikkelingssamenwerking steeds vaker in een strategische context plaatsen en nieuwe actoren betrekken, elk met hun eigen rol.

- Intens overleg tot enkele uren voor de goedkeuring van het slotdocument moest nieuwe actoren zoals China, India en Brazilië aan boord houden. Daarmee krijgt de groeiende noodzaak om met deze nieuwe actoren in een ontwikkelingsdialoog te treden een formele basis.
- 19 fragiele en door conflict geteisterde landen, de G7+ genoemd, en een groep donoren, waaronder België, willen nadrukkelijker samenwerken rond vredes- en staatsopbouw. Zij bekrachtigden een New Deal voor Fragiele Staten. 1 op 3 partnerlanden van België bevinden zich in een fragiele situatie.
- De deelnemers aan de conferentie verklaarden zich akkoord met de noodzaak een standaard voor transparantie te ontwikkelen en toe te passen. Nieuw is de nadruk op budgettransparantie door de ontwikkelingslanden.
- Er is een grotere erkenning van de rol van de civiele maatschappij. Busan erkent dat de civiele maatschappij mensen de mogelijkheid geeft hun rechten op te eisen en dat ze complementaire dienstverlening, complementair aan de overheid, aanbiedt.
- De nadruk op resultaten was alomtegenwoordig. Busan belooft werk te maken van naar sekse uitgesplitste data, alsook om de lokale statistische capaciteit te ondersteunen.
- Gastland Zuid-Korea illustreert perfect dat economische groei van fundamenteel belang is voor ontwikkeling. Busan bracht een gezamenlijke verklaring tot stand waarin de deelnemers de groeiende rol van de privésector - internationaal en in de landen zelf - in het ontwikkelingsveld erkennen.
- Het slotdocument richt zich expliciet tot de donoren die zich achter de Verklaring van Parijs en de Accra Actie Agenda (AAA) hebben geschaard. De ontwikkelingslanden drongen aan op het verder uitvoeren van deze onafgewerkte agenda.
- Busan erkent de groeiende complexiteit van de hulparchitectuur. Er is een proliferatie aan initiatieven en hulpverstrekkers. Meer samenwerking in de ontwikkelingslanden en meer coherentie tussen de internationale instellingen en hun fondsen en programma's zijn geboden.
- Zuid-Zuid-samenwerking werd erkend als een welgekomen aanvulling op de meer klassieke Noord-Zuid-samenwerking.
- Een gericht Gender Actie Plan werd goedgekeurd, waaraan ook België zijn steun betuigde.

Klimaatconferentie in Durban

Na marathonberaadslagingen besliste de klimaatconferentie in Durban om de opvolger van het Kyoto-protocol - de internationale overeenkomst tussen de EU en enkele andere staten om de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen terug te dringen - uit te stellen tot 2015. Geen groot succes volgens België en de EU.

Naast de opwarming van de aarde tegengaan, is voor ontwikkelingssamenwerking de opvolging van het klimaatverdrag vooral van belang om zich te kunnen aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering, maatregelen tegen ontbossing, transfer van kennis en technologie, en de financiering van dat alles.

Durban ging wel van start met het Groene Klimaatfonds, dat tegen 2020 een deel van de beloofde 100 miljard dollar per jaar zal moeten verzamelen om de ontwikkelingslanden te beschermen tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Voorlopig beheren het secretariaat van het klimaatverdrag en de *Global Environment Facility* gezamenlijk het fonds. Een comité met vertegenwoordigers uit Noord en Zuid zal toezien op de geldstromen. Een gelijkaardig comité zal de wereldwijde inspanningen voor aanpassing opvolgen.

Een klimaatvriendelijk ontwikkelingsbeleid
De Belgische Ontwikkelingssamenwerking heeft in 2010 en 2011 60 miljoen euro geschonken via verschillende klimaatfondsen en de Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingssamenwerking (BIO) om de meest dringende noden in het Zuiden te lenigen. Ook het Vlaams Gewest en het Waals Gewest deden al een duit in het zakje.

Sinds 2008 doet de Belgische Ontwikkelingssamenwerking steeds meer inspanningen om haar activiteiten klimaatvriendelijk te maken. Het onderzoeksplatform KLIMOS (KUL, VUB, UA, UGent, KAHO) helpt haar een klimaatbeleid uit te bouwen. België investeerde ook in klimaatgerelateerde sectoren zoals hernieuwbare energie, landbouw, watervoorziening en bosbouw.

Bewustmakingsactie op 21 juli, onze nationale feestdag

Op 21 juli vieren we jaarlijks onze nationale feestdag. In Brussel zijn er dan leuke activiteiten waaraan iedereen gratis kan deelnemen. Diverse overheidsdiensten zoals politie, defensie en ontwikkelingssamenwerking organiseren activiteiten waarmee de burger al doende kan leren over hun werk.

In 2011 nam de Belgische Ontwikkelingssamenwerking opnieuw deel aan de viering van onze nationale feestdag. Net zoals in 2010 stond er een grote stand van de DGD in de Regentschapsstraat in Brussel. De burger, klein en groot, kon aan de hand van interactieve spelletjes meer te weten komen over de Millenniumdoelen en de Noord-Zuid-problematiek.

De Belgische Ontwikkelingssamenwerking was ook van de partij op de viering van onze nationale feestdag op 21 juli

Voor de Belgische Ontwikkelingssamenwerking is het een uitgelezen kans om haar thema's in de kijker te plaatsen en de burger warm te maken voor het Zuiden. We bouwden een enorme stand met 8 leerrijke spelletjes en een interactieve quiz, dat alles in het kader van de 8 Millenniumdoelen. Passanten konden er in een Marokkaanse dadelpalm klimmen, vuilnis vissen uit een zandbak, een wereldbol vooruitduwen, foto's nemen van zichzelf, een bibberspel spelen, ballen werpen naar malariamuggen en een levensgrote puzzel maken. Wanneer men zes spellen had gespeeld, kreeg men een T-shirt.

Dat het een succes was, bleek duidelijk uit de mensenzee op en rond de stand. Honderden jongeren hingen in de touwen van de dadelpalm en wierpen ballen naar malariamuggen. In totaal bezochten ongeveer 6.000 mensen actief de stand. Ze speelden allen samen 5.000 keer en wonnen daarmee 500 T-shirts.

Maar dat was niet alles. We mochten zelfs hoog bezoek verwelkomen. Prins Filip en prinses Mathilde bezochten de volledige stand, lieten hun oprechte bewondering blijken voor de opzet en namen zelfs deel aan enkele spelen. Het bezoek van het prinsenpaar aan de stand werd die avond een nieuwsitem in diverse media.

Een professionele, doelgerichte humanitaire hulp

Van noodhulp naar humanitaire hulp
Bij iedere crisis blijkt dat de wereld niet genoeg gewapend is om slachtoffers van natuurrampen of geweld te helpen. Sinds de grote tsunami van 2004 echter worden er grondige analyses gemaakt van wat werkt en wat niet. Zo wordt de respons iedere keer beter. Dat betekent ook dat de humanitaire organisaties de geleerde lessen moeten integreren in hun dagelijks werk, en dat de donoren enkel activiteiten financieren die de lessen integreren. De belangrijkste lessen zijn samengebracht in de Europese Consensus voor Humanitaire hulp.

Doelgericht en gebaseerd op noden
Primair is dat hulp gegeven volgens de humanitaire principes (neutrale hulp gericht op de ergste noden) beter werkt. Die principiële benadering is essentieel voor de aanvaardbaarheid en het vermogen van België om via partnerorganisaties bijstand te leveren in noodsituaties. De perceptie van België en zijn humanitair optreden hangen samen met het gedrag en het engagement op het terrein van alle door België ondersteunde actoren.

Daarnaast is het zo dat de meeste noden zich voordoen in langdurige, complexe crisissen en niet bij plotse natuurrampen. Van zeer groot belang is ook de voorspelbaarheid van de hulp en de flexibiliteit van de inzet. Partners moeten in staat zijn het verwachte werk uit te voeren en verantwoording af te leggen. België moet kunnen rekenen op hun professionalisme. Bij een crisis analyseert de administratie de noden, steunend op rapporten van ECHO (het departement voor humanitaire hulp van de EU), ICRC (Internationaal Comité van het Rode Kruis), UN-OCHA (VN-bureau voor humanitaire hulp) etc. Op basis van die noden en de Belgische expertise wordt een financieringsvoorstel opgemaakt. Dat vormt dan de basis voor de financiering van specifieke projecten.

Voor langdurige crisissen of voor een snelle respons bij een plotse crisis, gebeurt een belangrijk deel van de toewijzing in samenwerking met partners die zelf voor de allocatie instaan. Daardoor kan het geld veel sneller worden toegewezen. Voorbeelden hiervan zijn de core-financiering van UNHCR en het *Central Emergency Response Fund* (CERF) van het Rode Kruis en de Rode Halve Maan.

Bezoek aan vluchtelingenkamp in Dadaab

De grootste humanitaire crisis van 2011 was de hongersnood in de Hoorn van Afrika. Door het uitblijven van de regens kampte de Hoorn van Afrika met extreme droogte. Als gevolg daarvan, en mede door de oorlog in Somalië, ontstond een hongersnood die tot de ergste van de voorbije 60 jaar wordt gerekend. In 2011 zwol dan ook het grote vluchtelingenkamp van Dadaab in noordoost-Kenia aan tot meer dan 500.000 mensen, wat van Dadaab het grootste vluchtelingenkamp ter wereld maakt.

Minister van Ontwikkelingssamenwerking Olivier Chastel bezocht in september het vluchtelingenkamp in Dadaab.

Minister voor Ontwikkelingssamenwerking Olivier Chastel bezocht in september het vluchtelingenkamp in Dadaab. De minister deed dat in het gezelschap van vertegenwoordigers van het consortium voor noodhulp 1212. Journalisten van VRT, *La Libre Belgique, Le Soir*, Metro en *Sudpresse* reisden ook mee. De minister peilde naar de noden van de vluchtelingen door de activiteiten van diverse hulporganisaties (UNHCR, WFP, Oxfam, CARE, UNICEF, Handicap International ...) te bezoeken: de registratie van vluchtelingen, een medische controle, een voedselbedeling en de bouw van een nieuw tentenkamp.

Het persbezoek was een gelegenheid om de Belgische bevolking op de hoogte te brengen van onze inspanningen. De Belgische Ontwikkelingssamenwerking maakte in totaal 12 miljoen euro extra vrij voor humanitaire hulp in de Hoorn van Afrika.

4. BIJLAGEN

1. Organigram FOD

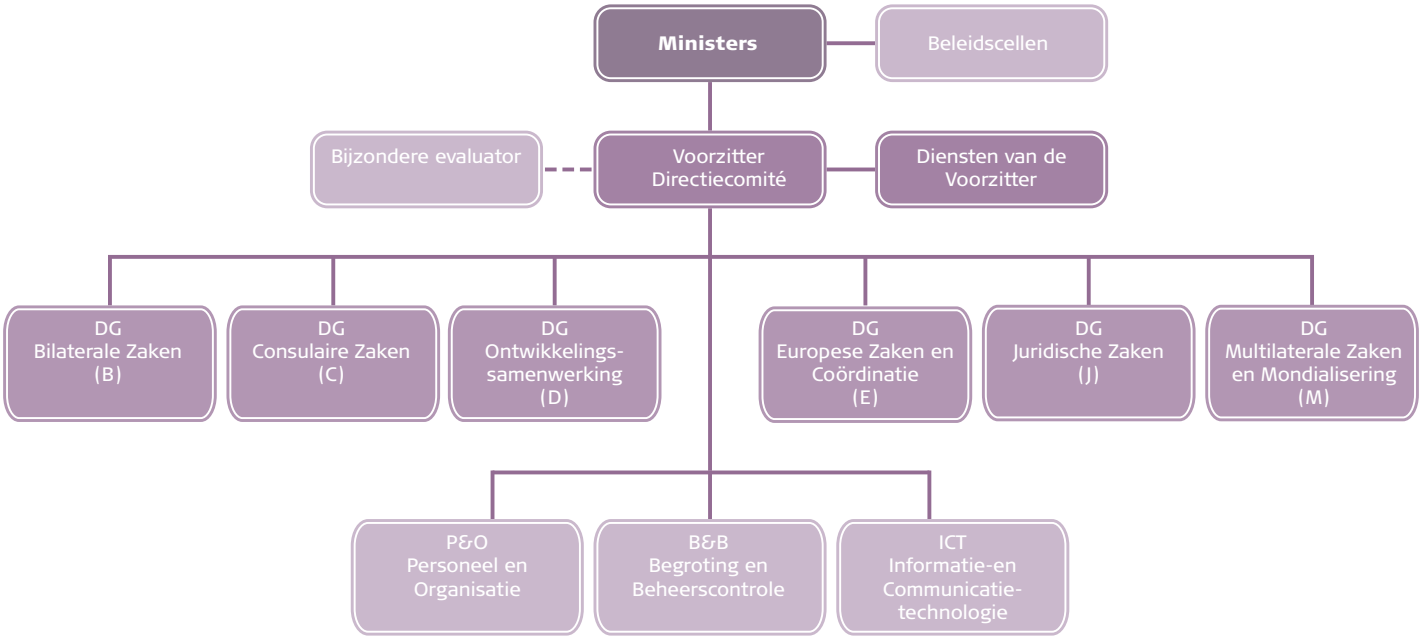

4. BIJLAGEN

2. Wereldkaart met de vertegenwoordigingen van de FOD in binnen- en buitenland (31.12.2011)

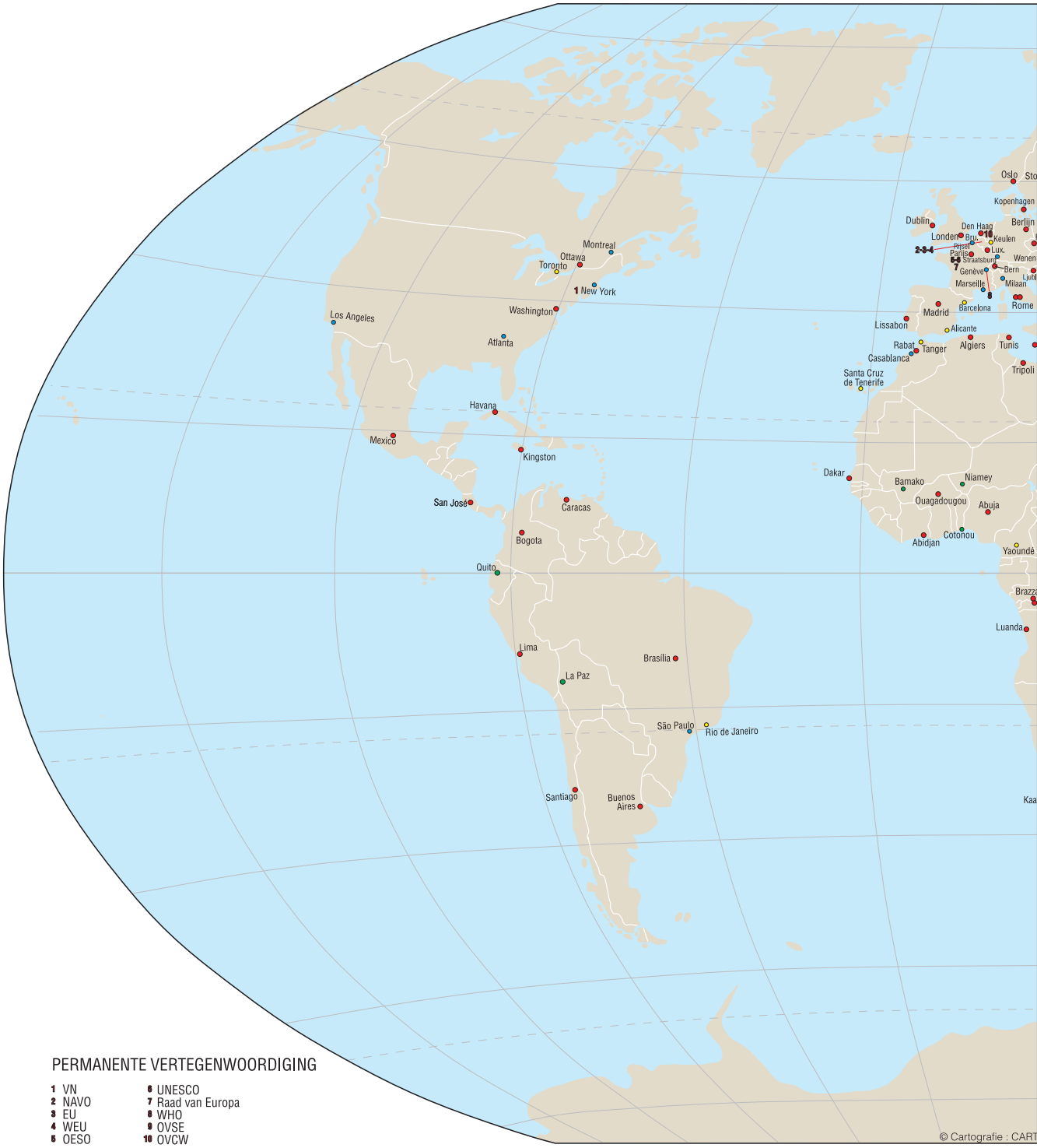

PERMANENTE VERTEGENWOORDIGING

1 VN	6 UNESCO
2 NAVO	7 Raad van Europa
3 EU	8 WHO
4 WEU	9 OVSE
5 OESO	10 OVCW

© Cartografie : CART

Helsinki
Sint-Petersburg
Tallinn
Riga
Moskou
Vilnius
Warschau
Kiev
Astana
Bratislava
Boedapest
Zagreb
Boekarest
Belgrado
Sofia
Istanbul
Bakoe
Ankara
Athene
Nicosia
Beiroet
Damascus
Jeruzalem
Tel Aviv
Amman
Valletta
Teheran
Kabul
Islamabad
Kaïro
Koeweit
Doha
Riyad
Abu Dhabi
New Delhi
Mumbai
Peking
Seoel
Tokio
Sjanghai
Guangzhou
(Taipei)
Hongkong
Hanoi
Bangkok
Manilla
Addis-
Abeba
Kuala
Lumpur
Singapore
Kampala
Kigali
Nairobi
Bujumbura
Kinshasa
Dar es Salaam
Jakarta
Lubumbashi
Pretoria
Johannesburg
Maputo
Canberra
AMBASSADE
CONSULAAT-GENERAAL
BEROEPSCONSULAAT
BUREAU VAN DE SAMENWERKING

4. BIJLAGEN

3. Colofon

FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
Dienst Communicatie (P&C3)
Karmelietenstraat 15
1000 Brussel
Tel. +32 501 81 11
diplomatie.belgium.be

Copywriting (NL), vormgeving en lay-out: P&C3
Nederlandse vertaling: P&C3
Copyright foto's: FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking – Shutterstock - UN Eskinder Debebe

Verantwoordelijke uitgever:
Dirk Achten, Karmelietenstraat 15, 1000 Brussel

De gegevens in deze publicatie zijn louter informatief en binden de FOD juridisch op generlei wijze.

Maart 2012

KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst

Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking